

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Arli Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Arli Luke

Creative Commons Attribution-No Derivatives 4.0, 2018-2022

Source text: eBible.org

Source version: 2/16/2022

Source copyright: Creative Commons Attribution license 4.0

Translator unknown, 2018

Formatted by Speedata Publisher version 4.7.6 on 2/26/2022

100% Free to Copy and Print

<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Arli at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lendje, adalese so na džanen so čerena!"
Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar ulavde maškara pumende e Isusesere šeja.

Luka 23:34

Luka

1 Cenimeja Teofile, sar so džane, but džene lelje te pisinen oto događaja zako save o Devel dindā plo lafi, a save pherdile maškar amende. **2** On pisinde adalestar palo adava sar so o manuša, kola dikhle adala događaja, vačerde amende. Adala manuša dikhle adava pana oto anglunipe e Mesijasere dživdipastar ki phuv. On ule sluge e Devlesere te sikaven amen o lafi e Mesijastar. **3** Adahar hem me, palo so oto anglunipe Šukar ispitujindum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav. **4** Ćerdum adava te šaj ove uverime dai čače sa adava so siklijan e Mesijasere dživdipastar. **5** Ked o Irod inele caro anijudeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniku e izraelconengoro. Ov inele svešteniku oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. **6** O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonu e Gospodesere. **7** Na inolen čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile. **8** Jekh dive ked e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandija ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniku anglo Devel. **9** Palo pumaro adeti, o sveštenici frdinde o barbuti te dikhen ko te derdini ko sveto than e Gospodesoro. I adahar pelo upro Zaharija te derdini ano Hram e Gospodesoro te kadini. **10** Đikote o Zaharija kadinda ano Hram, sa o čedime manuša molinena pe ine avrijal. **11** A ano Hram e Zaharijase mothovda pe o andeo e Gospodesoro. Terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. **12** Ked dikhla le o Zaharija, darandilo but. **13** A o andeo phenda lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel Šunda ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. **14** Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol. **15** Ka ovel baro manuš anglo Gospod. Niked naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhova pana pe dajaće ano vodi. **16** Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. **17** Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe savo inele e purane proroko e Ilija. Ka mirini e daden lengere čavencar hem ka čerel da okola kola na šunena e Devle te oven mudra sar o manuša kola čerena okova so o Devel phenela dai šukar. Sa akava ka čerel sar te pripremini e narodo te šaj oven spremna zako e Gospodesoro aviba." **18** I o Zaharija pučlja e ande: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali." **19** A o andeo phenda lese: "Me injum o Gavrilu, o andeo kova terđola anglo Devel te kandel le. O Devel bičhalda man te vačerav tuja hem te anav će akava Šukar lafi. **20** I ače, ka ove laloro, naka Šaj te vačere sa di o dive ked adava ka ovel. Adahar ka ovel adalese so na verujindan mle lafonende save ka oven čače ko pravo vreme." **21** Sar o andeo vačeri ine e Zaharijaja, o manuša adžicerde e Zaharija te iklijol pučindoj pumen so edobor ačhilo ko sveto than e hramesoro. **22** A ked o Zaharija iklijol, našti ine te vačeri olencar. O Zaharija čerela ine nesar te mothoj lende vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša xalile da o Devel mothovda lese nešto ko sveto than e hramesoro. **23** Ked pherdile o dive oto

lesoro kandiba ano Hram, o Zaharija dželo čhere. **24** Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni. Pandž masek na iklijil avri taro čher. Phenda: **25** "O Gospod cerđa te šaj ačhovav khamni. Akana mothovda maje pli milost hem cidinda mli lađ anglo manuša." **26** Ked i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalda ple andele e Gavrilu ki tikori diz Nazaret ani regija Galileja. **27** Adari valjanda te legari o lafi e Marijače koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. **28** Ked alo o andeo, phenda e Marijače: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tutel!" **29** A i Marija but uz nemirinda pe taro e andeosere lafija, i pučlja pe so šaj te ovel adava pozdrav. **30** A o andeo phenda lače: "Ma dara, Marije! O Devel mothovda će plo šukaripe!" **31** Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. **32** Ov ka ovel baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le autoritet te vladini sar caro, sar so vladinda lesoro pradad o David. **33** Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e andeo: "Sar šaj te ovel adava ked me pana injum čhaj?" **35** A o andeo phenda lače: "O Svetu Duhu ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e Devlesoro. **36** Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolače sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. **37** Jer o Devel sa šaj te čerel!" **38** Tegani i Marija phenda: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi." I o andeo dželo olatar. **39** Adala dive i Marija spreminda pe hem sidarda ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. **40** Ked resli adari, derdinda ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta. **41** I ked i Jelisaveta Šunda e Marijakoro pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdinđa olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhova. **42** I bare glasoja phenda e Marijače: "Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čavoro kole akhareja ano vodi! **43** Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. **44** Adalese so ked Šundum to pozdrav, o čavoro oti radost zorale mrdinđa maje ano vodi. **45** Blago tuće so verujindan da ka ovel adava so phenda će o Gospod!" **46** Tegani i Marija phenda: "Barjari mlo vilo e Gospode; **47** Radosnoi mlo duho ano Devel, ano mlo Spasitelj. **48** So ulo milostivno upri pli na edobor bari sluškinja. I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli, **49** adalese so but šukaripe čerđa maje o Zoralo Devel kasoro anavi sveto! **50** Ovi milostivno e manušende oto sa generacije kola darana olestar. **51** Ple zorale vasteja čerđa bare buća; frdinđa pestar e manušen kolai barikane ano pumare vile. **52** Peravđa e vladaren taro lengoro tron, a vazdinda e poniznonen. **53** Čaljarda e bokhalen šukaripnaja, a čučen muklja e barvalen. **54** Pomožinda e Izraelconende, ple slugende. Na bisterda te ovel milostivno **55** e Avraamešem hem lesere potomkose zauvek, sar so dinda plo lafi amare pradadende." (aiōn g165) **56** I Marija ačhili e Jelisavetači di ko trin masek, i tegani irinda pe čhere. **57** A e Jelisavetači alo o dive te bijani, i bijanda murše. **58** Ked lakoro jeri hem lakere komšije šunde so o Gospod čerđa lače

baro šukaripe, radujinde pe olaja. 59 A ked e čavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav-Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phenda: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!" 61 A on phende lače: "Niko te jerjestar na vičini pe aðahar." 62 I vastencar pućle e Zaharija savo anav mangela te del ple čavore. 63 Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisindā: "Lesoro anavi Jovan." I sare začudinde pe. 64 I otojekhvar o Zaharija šaj ine palem te vačeri, i lelja te slavini e Devle. 65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vačerda pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čavoro isi te ovel baro manuš. Čaće upro leste o vas e Gospodesoro." 67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhova hem prorokujida: 68 "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese adalese so alo hem otkupinda ple narodo! 69 Vazdinđa amende zorale Spasitelje oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro 70 sar so vačerda pana angleder kroz o muja ple svetone prorokonengere. (aīōn g165) 71 Vazdinđa amende zorale Spasitelje te spasini amen amare dušmanjendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen. 72 Mothovda milost amare pradadene hem ispuninda plo sveto savez, 73 i sovli savi xalja e Avraame se amare pradadese: 74 so ka ikali amen amare dušmanjengere vastendar te šaj kanda le bizi dar 75 ano svetost hem ano pravednost anglo leste sa dikote injam dživde. 76 A tu Jovane, mlo čavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te phrave lese o droma. 77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija. 78 palo amare Devlesoro milosrdno vilo palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljojba e khamesoro, 79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir." 80 A o čavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Ked barilo, živinda ani pustinja sa dikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2 A ano adava vreme ked o Jovan bijandilo, o caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo e rimesoro. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije ine vladini ani Sirija. 3 I sa o manuša džeze ko dizja kaj bešle lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Aðahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijanda ple prvone čhave. Pačarda le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostonica na inele than olende. 8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojekhvar o andeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile. 10 A o andeo phenda lenđe: "Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! 11 Avdive, ani diz ani savi bijandilo o caro o David, bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12

Akava ka ovel tumende znako palo savo ka pendžaren le: ka arakhen e čavore pačarde hem sar pašljola ano jasle." 13 Otojekhvar uzalo andeo pojavitda pe bari vojska e andelendar koja hvalinda e Devle vačerindo: 14 "Slava ko učipe e Devlese, a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!" 15 I ked o andelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikha adava so ulo, so phenda amende o Gospod." 16 I džeze sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čavore sar pašljola ano jasle. 17 A ked dikhle e čavore, vačerde averende sa so ine lende phendo e čhavorestar. 18 I sare kola šunde e pastiren inele zadijime. 19 A i Marija pamtinda sa so vačerde lače hem razmislinđa adalestar. 20 I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle aðahar sar so ine lende phendo. 21 Ked nakhle ofto dive, ked e čavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus–sar so vičindā le o andeo angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Ked alo o vreme zako adeti e dajakere kosljaričnasoro savo palo e Mojsijasoro zakoni valjanda te čerel pe palo adava so o čavoro bijandola, ande e Isuse ano hram ko Jerusalim te preden le e Gospodese 23 (sar so pisini ano zakoni e Gospodesoro: "Djekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") 24 hem te den žrtva (sar soi vačerdo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija"). 25 I tegani ano Jerusalim inele manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconem hem o Sveto Duhu inele upro leste. 26 O Sveto Duhu mothovda lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Mesija e Gospodesere. 27 I o Sveto Duhu phenda lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo e Mojsijasoro zakoni. 28 Ked o Simeon dikhla e čavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindo: 29 "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje. 30 Adalese so mle jačha dikhle o spasenje savo avela tutar, 31 savo spremindan anglo sa o nacije. 32 Akava spasenje ka ovel svetlo te mothoj tut avere nacijende hem anela slava te narodose, e Izraelconende." 33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vačerda olestar. 34 Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phenda e Marijače, e Isusesere dajače: "Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten ano Izrael te peren hem bute averen te ušten. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. 35 Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislijia. A o mači ka posaj ti duša." 36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, 37 a palo adava živinda sar udovicia di oftovardešštarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. 38 I samo so o Simeon završinda ple vačerbnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vačeri e čhavorestar sarijende adari kola adžičerde upro Devel te oslobođini o Jerusalim. 39 Ked o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro phendo te čeren e čhavoresoro dad hem i daj, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. 40 A o čhavoro barjola ine hem zoraljola. Pherdola ine mudrost

hem i milost e Devlesiri inele upro leste. **41** E Isusesoro dad hem i daj dijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalim. **42** Ked e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar te slavini o prazniko ko Jerusalim. **43** Ked nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. **44** Sar mislinde dai o Isus maškar manuša kola putujinde olencar, džeje jekh dive phirindoj i lelje te roden le maškar pumarende hem maškaro pendžarutne. **45** I ked našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. **46** I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškar e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. **47** I sare kola šunde e Isuse, divinde pe lesere džandipnase hem lesere iribnase ko pučiba. **48** I ked dikhla le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Vačer sose adava čerdan amende, mlo čhavo? To dad hem me but darandiljam hem rodindam tut!" **49** A o Isus pučija len: "Sose rodinden man? Na džanden li so valjani te ovav ano mle Dadesoro čher?" **50** A i Marija hem o Josif na xalile so o Isus manglia te phenel lende adaleja. **51** I palo adava, o Isus irinda pe olencar ko Nazaret hem ine lende poslušno. A lesiri daj ićerda pese ano vilo sa adava so ulo. **52** A o Isus ulo po mudro hem barjola ine. Sa više barjola ine ano jačha e Devlese hem e manušende.

3 Ked o caro o Tiberija vladinda upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinda ani Judeja, o Irod vladinda ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinda ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinda ani Avilina, **2** hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhaves e Jovanese ki pustinja. **3** I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lende oprostime o grehija. **4** Sar so angleder pisinđa o proroko o Isaija, o Jovan inele "o glaso so vičini ani pustinja: 'Čeren o drom e Gospodese, ravnonen lese o droma! **5** Dijekh dolina te pherđol a dijekh planina hem brego te peren! O bange droma te oven ispravime a o hrupava droma te oven ravname!" **6** I sa o manuša ka dikhen o spasenje savo avela taro Devel." **7** Akava o Jovan vačerda butende kola iklile te krstini len: "E sapengere čhavalen! Ko vačerda tumende da šaj te našen tari e Devlesiri xoli savi avela? **8** Bijanen bijandipa savencar ka mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: 'Amaroi prasad o Avraam.' Phenava tumende da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. **9** Ače o tover oto sudo e Devlesori već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I dijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag." **10** A o narodo pučija le: "So valjani te čera?" **11** O Jovan phenda lende: "Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi xajbnase, te čerel isto ađahar." **12** Nesave carinicija da ale te krstini len o Jovan, i phende lese: "Učitelju, so amen te čera?" **13** A ov phenda lende: "Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden." **14** I nesave vojnici da pučle e Jovane: "A so amen te čera?" A ov phenda lende: "Nikastar ma len love ađahar so ka mothoven lende zoralipe ili so ka

tužinen len xovavne hem oven zadovoljna tumara plataja." **15** A o narodo adžicerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan o Mesija. **16** Adalese o Jovan phenda sarijende: "Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojo ni o dorikha otu obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhova hem jagaja. **17** Ka Šulaj o gumno plo hem ka odvojini o div tari pleva. O div ka čhivel pese ki Šupa, a i pleva ka tharel jagaja savi na mudardola." **18** Esavke da but avera lafija o Jovan phenda e narodose sar te terini len te pokajinen pe hem vačerda lende o Šukar lafi. **19** A e vladare e Irode o Jovan ukorinda adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća so čerđa. **20** Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivda e Jovane ko phandlipe. **21** Ked sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar ine o Isus molini pe, phravdilo o nebo, **22** a o Sveto Duhu huljilo upro leste ano e golubesoro oblik. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: "Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tu injan mlo bahtalipe!" **23** O Isus počinda pli služba anglo narodo ked inole đi ko trijanda berš. O narodo smatrinda dai o Isus čhavo e Josifesoro. O Josif inele čhavo e Ilijasoro. **24** O Ilijia inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoro. O Levije inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Janajesoro. O Janaj inele čhavo e Josifesoro. **25** O Josif inele čhavo e Matatijesoro. O Matatijie inele čhavo e Amosesoro. O Amos inele čhavo e Naumesoro. O Naum inele čhavo e Esljasoro. O Eslija inele čhavo e Nangejesoro. **26** O Nangej inele čhavo e Maatesoro. O Maat inele čhavo e Matatijesoro. O Matatijie inele čhavo e Semeinesoro. O Semein inele čhavo e Josihesoro. O Josih inele čhavo e Jodasoro. **27** O Joda inele čhavo e Joananesoro. O Joanan inele čhavo e Risasoro. O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro. O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro. O Salatiil inele čhavo e Nirisoro. **28** O Niri inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Adisoro. O Adi inele čhavo e Kosamesoro. O Kosam inele čhavo e Elmadijadesoro. O Elmadam inele čhavo e Iresoro. **29** O Ir inele čhavo e Isusesoro. O Isus inele čhavo e Eliezeresoro. O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro. O Jorim inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoro. **30** O Levije inele čhavo e Simeonesoro. O Simeon inele čhavo e Judasoro. O Juda inele čhavo e Josifesoro. O Josif inele čhavo e Jonamesoro. O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro. **31** O Eliakim inele čhavo e Melejasoro. O Meleja inele čhavo e Menasoro. O Mena inele čhavo e Matatasoro. O Matata inele čhavo e Natanesoro. O Natan inele čhavo e Davidesoro. **32** O David inele čhavo e Jesejesoro. O Jesej inele čhavo e Jovidesoro. O Jovid inele čhavo e Voozesoro. O Vooz inele čhavo e Salmonesoro. O Salmon inele čhavo e Naasonesoro. **33** O Naason inele čhavo e Aminadavesoro. O Aminadav inele čhavo e Adminesoro. O Admin inele čhavo e Arnisoro. O Arni inele čhavo e Esromesoro. O Esrom inele čhavo e Faresesoro. O Fares inele čhavo e Judasoro. **34** O Juda inele čhavo e Jakovesoro. O Jakov inele čhavo i Isaakesoro. O Isaak inele čhavo e Avraamesoro. O Avraam inele čhavo e Tarasoro. O Tara inele čhavo e Nahoresoro. **35** O Nahor inele čhavo e Seruhesoro. O Seruh inele čhavo e Ragavesoro. O Ragav inele čhavo e Falekesoro. O Falek inele čhavo e Everesoro. O Ever

inele čhavo e Salasoro. **36** O Sala inele čhavo e Kainamesoro. O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro. O Arfaksad inele čhavo e Simesoro. O Sim inele čhavo e Nojesoro. O Noje inele čhavo e Lamehesoro. **37** O Lameh inele čhavo e Matusalasoro. O Matusala inele čhavo e Enohesoro. O Enoh inele čhavo e Jaretesoro. O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro. O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro. **38** O Kainam inele čhavo e Enosesoro. O Enos inele čhavo e Sitesoro. O Sit inele čhavo e Adamesoro. O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4 A o Isus, pherdo e Svetone Duhovo, irinda pe tari len Jordan; i oto Duhovo inele legardo ko čučo than, **2** kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na xalja ništa adala dive, i ked on pherdile, tegani bokhalilo. **3** I o beng phendā lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro." **4** A o Isus phendā lese: "Pisime ko Sveto Lil: 'O manuš na ka živini samo oto maro.'" **5** I o beng legarda le ko učo than hem mothovdā lese dijekh carstvo e phuvjakoro otojekhvar, **6** i phendā lese: "Tuče ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. **7** Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo." **8** I o Isus phendā lese: "Pisime ko Sveto Lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'" **9** I o beng anda le ko Jerusalim hem čhivda le upro najučo than e Hramesoro hem phendā lese: "Te injan e Devlesoro Čhavo, frde tut akatar tele! **10** Adalese soi pisime ko Sveto Lil: 'Ka naredini ple andelende te arakhen tut,' **11** hem: 'ka akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.'" **12** O Isus phendā lese: "Vačerdoi ko Sveto Lil: 'Ma kušin e Gospode, te Devle!'" **13** I ked završinda dijekh kušnja, o beng ciđinda pe olestar di nesavi aver prilika. **14** I irinda pe o Isus, ano zoralipe e Duhosoro, ki regija Galileja, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. **15** I sikavda olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar. **16** I alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko dive e savatesoro, džerdindā ki sinagoga. Uštino te čitini, **17** a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isaijasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlij o than kaj inele pisime: **18** "O Duhoi e Gospodesoro upra mande, adalese so pomazinda man hem bičhalda man te anav o Šukar lafi e čororende, te proglasinav: da o phandle ka oven oslobođime, e kororende ka irini pe o dikhiba, o mučime ka oven slobodna, **19** te proglasinav o adžičero berš e Gospodesoro." **20** Tegani phandila o lil, irinda le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste. **21** A o Isus lelja te vačeri lende: "Avdive pherdilo o Lil savo šunden tumare kanencar." **22** I sare vačerde Šukar olestar hem inele zadivimo oto Šukar lafija save iklike lesvere mujestiar, i vačerde: "Nane li ov e Josifesoro čhavo?" **23** A ov phendā lende: "Čače ka vačerem maje adaja poslovica: 'Doktore, saslijar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj barilan." **24** I phendā: "Čače, vačerava tumende, nijekh proroko nane prihvatiće ano plo than kaj barilo. **25** I čače, vačerava tumende, inele but udovice ano Izrael ked o proroko o Ilijia živinda, ked na pelo bršin trin berš hem šov masek i pojavisalo baro bokhalipe ki sa i phuv. **26** I nijekhaće olendar na inele bičhaldo o proroko Ilijia sem ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon e udovicaće. **27** I inele but gubavci ano Izrael ked o

proroko o Jelisej živinda, i nijekh olendar na inele sasljardo sem o Neman o Sirijo." **28** I sare ani sinagoga pherdile xoli ked šunde adava. **29** I uštimoj ispudlinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. **30** Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo. **31** I o Isus hujilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavda e manušen ko dive e savatesoro. **32** I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. **33** A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere melale duhoja hem oto sa o glaso vičinda: **34** "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarećanin? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveci e Devlesoro." **35** Tegani o Isus ukorinda le: "Phand to muj hem ikljov olestar!" I o demoni frdindā le ki phuv maškaru manuša, iklilo olestar hem ni xari na dukhavda le. **36** I sare začudinde pe hem vačerde jekh avereja adžahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e melale duhovenđe te ikljon i onda ikljona?" **37** I o glaso e Isusestar dželo ko sa o pašutne thana. **38** O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. **39** I o Isus terdino uzalo late, naredindā e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te kandel len. **40** Ked o kham hujilo, sarjen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra dijekheste olendar čhivda ple vasta hem sasljarda len. **41** A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vačerindo: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!" O Isus pretindā len hem na muklja len te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist. **42** Ked dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale di leste hem na mukena le ine te džalfe olendar. **43** A ov phendā lende: "I ko avera dizja valjani te vačerav o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so adalese injum bičhaldo." **44** I o Isus nastavinda te propovedini ano sinagoge e judejakere.

5 A jekhvar but džene čedinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo E galilejakoro jezero. **2** I dikhija duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so kosena ine pumare mreže. **3** I džerdindā ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinđa le te cidel pe xari e phuvijatar, i bešindoj ano čamco, sikavda e narodo. **4** A ked završinda o vačeriba, phendā e Simonese: "Čhiv tut ko xor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." **5** A o Simon phendā: "Gospodarona, sa i rat dindam zori i ništa na dolindam, ali palo to lafi ka frdav i mreža." **6** I ked čerde adava, dolinde bute mačhen i lengere mreže lelje te pharavdon. **7** I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani. **8** A ked dikhija adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindo: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" **9** Adalese so i dar prelejla ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. **10** Adžahar da i dar dolindā e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phendā e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." **11** I ked ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem džeze palo leste. **12**

jejhvar o Isus inele ki jekh diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhla e Isuse, pelo anglo leste mujeja dī phuv hem molinda le vačerindoj: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!" 13 I o Isus čhivda plo vas upro leste hem phenda: "Mangava, ov sasljardo!" I otokjhvar i guba cidinda pe olestar. 14 Tegani naredinda lese: "Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva adalese so injan sasljardo, sar so naredinda o Mojsije, te šaj ovel tut dokaz anglo manuša." 15 A o glaso e Isusestar džala ine po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. 16 A ov cidela pe ine te molini pe ko thana kote na inele manuša. 17 I jekh dive o Isus sikavda ano jekh cher, a o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. 18 I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. 19 I taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, i uklinde upro cher hem odupral mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus. 20 I ked o Isus dikhla lengiri vera, phenda: "Manušeja, oprostimeći te grehija!" 21 I o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar lejte vačeren ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?" 22 A o Isus džanda lengere mislijia, i phenda lende: "Sose adahar mislinena? 23 Soi po lokhe te phenel pe: 'Oprostimeći te grehija' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir?' 24 Ka dokažinav tumende da man, e Chave e Manušesere, isi pravo te oprostinav o grehija ki phuv." Tegani irinda pe nakoro manuš kova našti ine te phirel hem phenda lese: "Tuće vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!" 25 I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo slavindoj e Devle. 26 I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: "Avdive dikhlijam čudesjal!" 27 I palo adava, o Isus iklilo adathar hem dikhla e cariniko palo anav Levije sar čedela o porez, i phenda lese: "Phir pala mande!" 28 I ov uštino, ačhavda sa hem dželo palo leste. 29 I čerda lese o Levije baro xajba peseano cher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. 30 Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Mojsijasere zakonestar mrmljinde vačerindoj e Isusesere učenikonende: "Sose tumen xana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?" 31 I o Isus phenda lende: "E sastende na valjani doktori, nego e nambormende. 32 Me na aljum te vičinav e pravednikonen, nego e grešnikonen te irinen pe taro greh ko Devel." 33 A on phende lese: "E Jovanescere e Krstiteljesere učenici but postinenha hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici stalno xana hem pijena." 34 A o Isus phenda lende: "Sar šaj te terinen e bijavesere vičimen te postinen, a adathe olencar o mladoženja? 35 Ali ka aven o dive ked ka lel pe lendar e mladoženja, tegani, ko adala dive, ka postinen." 36 I vačerda lende akaja uporedba: "Nijekh na čhivela o kotor e neve fostanestar ko purano fostani; adalese so hem o nevo ka pharavdol, a ko purano na ka avel o kotor e nevestar. 37 I niko na čhorela i nevi mol ano purane morčha. Te čerda adahar, i nevi mol ka pharaj o morčha hem ka čhordol, a o morčha ka oven uništimo. 38 Nego, i nevi mol valjani te čhorel

pe ano neve morčha. 39 I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: 'dovoljnoi i purani'."

6 Ko jekh savato o Isus nakhino maškar njive. A lesere učenici čedinde e divesoro klaso, morde le vastencar hem xale. 2 Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena so na tromal pe ko savato palo e Mojsijasoro zakoni?" 3 O Isus phenda lende: "Sar na čitindenano Sveti Lil adava o David so čerda ked inele bokhalo hem okola da so inele oleja? 4 Đerdinda ano čer e Devlesoro, lelja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te xan sem e sveštenikonende, i xalja hem dinda okolende so inele oleja." 5 I phenda lende: "Me, o Čhavo e Manušesoro injum gospodari e savatesoro." 6 Ko aver savato, o Isus đerdinda ki sinagoga hem sikavđa. Adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. 7 Tegani o učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le. 8 A ov džanda lengere mislijia hem phenda e manušeke kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!" I ov uštino hem terdino. 9 A o Isus phenda lende: "Te pučav tumen: soi muklo te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe ili te uništini pe o džidvipe?" 10 I dikhindoj sarjen, phenda lese: "Pružin to vas!" I ov čerda adahar hem lesoro vas ulo sasto. 11 A o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar pherdile bari xoli hem vačerde maškara pumende so te čeren e Isusesere. 12 Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. 13 Ked disilo, vičinda kora peste ple učenikon hem birinda olendar dešudujen. Olen vičinda "apostolja": 14 e Simone kole vičinda Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, 15 e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejesere čhavje hem e Simone kovai vičime Zilot, 16 e Juda e Jakovesere čhavje, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko. 17 I o Isus huljindoj e Dešudujencar, terdino ko ravno than. A adari inele pherdile lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, di hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. 18 Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslike hem okola kolen mučinde o melale duhija. 19 I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarjen. 20 I o Isus dikhla ano ple učenici, i lelja te vačeri: "Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro! 21 Bahtale okola kolai akana bokhale, adalese so ka oven čaljardje! Bahtale okola kola akana rovena, adalese so ka asan! 22 Bahtale injen ked o manuša mrzinena tumen, ked odbacinenatumen, uvredinena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ana mande, ano Čhavo e Manušesoro! 23 Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžićeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so adahar čerena ine lengere pradada e prorokonencar ano lengoro vreme! 24 Ali jao tumende e barvalende, adalese so već leljen tumari uteha! 25 Jao tumende kola akana injen čaljardje, adalese so ka oven bokhale! Jao tumende kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven! 26 Jao tumende ked sa o manuša vačerena šukar tumendar, adalese so adahar vačerena

ine lengere pradada e xovavne prorokonendar ano lengoro vreme!" 27 "A vaćerava tumende so šunena: Mangen tumare dušmanjen! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! 28 Vaćeren Šukaripe okolende so dena tumen armanja! Molinen e Devle okolende so čerenata tumende bišukaripe! 29 Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to fostani, ma zbranin hem o gad. 30 De đijekhese kova rodelata tutar, hem ma rode palal okolestar kova lela tutar. 31 I sar so mangena avera te čerenata tumende, adahar čerenata tumen olende. 32 Te mangjen samo okolen kola tumen mangena, ko ka vaćeri tumende hvala? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. 33 Adahar da, te čerđen Šukaripe okolende kola tumende čerenata Šukaripe, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici čerenata adahar. 34 Te dindren ko zajam love okolende kastar adžićerena te irinen tumende, ko ka vaćeri tumende hvala? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lende edobor. 35 Nego, mangen tumare dušmanjen, čeren lende Šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžićeriba te irini pe tumende adava! I o Devel ka vaćeri tumende bari hvala. I ka oven čhave e Najbaresera, adalese soi ov Šukar hem pre malo nezahvalna hem pre malo okola kola nane Šukar. 36 Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!" 37 "Ma sudinen hem čaće naka sudini pe tumende! I ma osudinen hem čaće naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumende! 38 Den hem ka del pe tumende: mera Šukar, pritiske, tresime hem preperdi ka čhivel pe tumende ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumende." 39 I vaćerda lende akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? 40 Nane o učeniku upredjer o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel sar plo učitelj. 41 A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? 42 Sar šaj te phene te phralesi: 'Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh', a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, ikal angleder i greda oti ti jakh i tegani Šukar ka dikhe te ikale i trunka oti jakh te phralesiri." 43 "Nane Šukar kaš savo bijani bišukar bijandipe, sar so nane bišukar kaš savo bijani Šukar bijandipe. 44 Adalese so đijekh kaš pendžari pe pao lesoro bijandipe. Sar so džamen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. 45 E Šukare manuše isi Šukaripe ano vilo, i adahar, ple vilestar i kal Šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikal bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vaćeri adava saveja lesoro vil pherdo." 46 "Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na čerenata so vaćerava? 47 Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumende upra kastei: 48 Ovi upro manuš kova čerindo plo čher xandlja hem čerda xor, čerda o temelji upro bar hem vazdinda o čher. I ked ale o panja, i len khuvda ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerđo Šukar. 49 A okova kova šunda mle lafija, a na čerda len, ovi upro manuš kova čerda plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvda i len hem otojekhvar peravda le, i oto čher uli bari ruševina."

7 A ked o Isus završinda plo vaćeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. 2 A jekhe rimljancengere kapetane ine sluga

kova inele namborme, anglo meriba, a ceninda le. 3 I ked o kapetani šunda e Isusesa, bičhalda koro leste nesave starešinen e jevrekjengeren te pučen le ako šaj te avel te sasljari lesere sluga. 4 A ked ale koro Isus, Šukar zamolinde le vaćerindo: "Ov zaslužni te čere lese adava, 5 adalese so mangela amare narodo, a čerđa amende hem sinagoga." 6 I o Isus dželo olencar. A ked inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalda lese ple amalen vaćerindo: "Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojo te dardine talo mlo krov. 7 Adalese na dikhlijum man dostojo te avav di tute. Nego vaćer samo jekh lafi hem mlo manglo sluga ka ovel sasto. 8 Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vaćerava: 'Džal!', i ov džala. A averese vaćerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vaćerava: 'Čer adava!', i ov čerela." 9 A o Isus ked šunda adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda lende: "Vaćerava tumende, na arakhlijum ni jekhe Jevrejco ano Izrael te ovel le esavki vera." 10 I ked okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste. 11 Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja da džeče lesere učenici hem but narodo. 12 A ked alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave. 13 I ked dikhija la o Gospod, pelo lese žal olače hem phenda lače: "Ma rov!" 14 I alo paše hem dolinda pe upro nosilja. Tegani okola so akharde terdine, a o Isus phenda: "Terneja, tuće vaćerava, ušt!" 15 I o mulo beštino hem lelja te vaćeri, i o Isus dinda le lesere dajaće. 16 Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vaćerindo: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!" 17 I adava šundilo ki sa i phuv e jevrekjigri hem ko sa o pašutre thana. 18 I sa adava e Jovanese vaćerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar 19 hem bičhalda len koro Gospod o Isus vaćerindo: "Tu li injan adava kolese o Devel dinda plo lafi da valjanji te avel ili te adžićera avere?" 20 I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalda amen kora tute vaćerindo: 'Tu li injan adava kolese o Devel dinda plo lafi da valjanji te avel ili te adžićera avere?'" 21 Baš ko adava sati o Isus sasljarda buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororenđe dinda dikhiba. 22 Tegani o Isus phenda e Jovanese učenikonende: "Džan hem vaćeren e Jovanese so dikhlijem hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, okolende soi ani potreba vaćeri pe o Šukar lafi. 23 I bahtaloi okova kova na sumnjini ana mande." 24 Ked e Jovanese bičhalde manuša džeče, o Isus lelja te vaćeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? Na! 25 Ili so ikliljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja hurjavde? Na! Okola ano sjajna šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ko palate. 26 Ili so ikliljen te dikhen? Proroko? Oja, vaćerava tumende, ovi po više oto proroko! 27 Ovi okova kolestar o Devel phenda ano Sveti Lili: 'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute, kova ka čerel će o drom angla tute.' 28 Vaćerava tumende: maškar okolende kolai bijande nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e

Devlese ano carstvo po baroi olestar." 29 I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano. Oni adala so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. 30 A o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar na mangle te len o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len. 31 O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen soi akana dživde? Kasei slična?" 32 Sličnai e manušende kola bešena ko drom hem vačerenia jekh averese: 'Bašaldam tumende veselo, a na čhelden! Dīlabdām tužno, a na runden!' 33 Adahar, alo o Jovan o Krstitelj. Ni na xalja maro ni na pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' 34 Aljum me, o Čavo e Manušesoro. Xava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš xalano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegor!' 35 Ali i mudrost e Devlesiri mothovda pe dai čaćipe sa lakere čavorendar." 36 Nesavo fariseji palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te xal koro leste. Ov džerdindja e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. 37 I eče, adari ali i đuvli kolače džandāa pe dai grešnica ani diz, adalese so šunda da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda skupo miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. 38 I terdindoj palo lesere pre, runđa hem lelja te sampaćeri lesere pre ple asvencar hem kosija len ple balencar. I tegani čumudindja lesere pre hem makhlja len e miriseja. 39 Ked adava dikhļja o fariseji kova vičinda le, phenda ana peste: "Tei čače dai akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le, adalese soi grešnica." 40 A o Isus phenda lese: "Simone, isi man nešto te vačerav će." A ov phenda: "Učitelju, vačer!" 41 I o Isus phenda: "Duj džene inele dužnici nesave manuše kova dela love ko zajam. Jekh alo lese panšel e rimilanengere denarija, a o dujto pinda. 42 Adalese so na ine len te irinen, ov oprostindja o dugo sodujende. Adalese, ko olendar više ka mangel le?" 43 O Simon phenda: "Mislinava da okova kase oprostindja više." Tegani ov phenda lese: "Oja, šukar phendan." 44 Irindja pe nakori đuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuče ko čher, pani mle prende na anđan, a oj sampaćerda mle pre ple asvencar hem kosija len ple balencar. 45 Na čumundindan man ni jekhvar, a oj, sar đerdindum na ačhavda te čumudini mle pre. 46 Na makhljan mlo šero e uljeja, a oj makhlja mle pre e miriseja. 47 Adalese phenava će: But manglipe mothovda, adalese soi laće oprostime but grehija; a xari manglipe mothoj okova kolesei oprostime xari grehija." 48 A olaće phenda: "Oprostimeći će te grehija." 49 A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?" 50 Tegani o Isus phenda e đuvljače: "Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!"

8 Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindojo o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro; oleja džeze hem o dešuduj apostolja. 2 hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija (vičimi Magdalena, kolatar ikađa efta demonem); 3 i Jovana (i romni e Huzesiri, e Irodesere upravnikosiri); i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen. 4 Ked čedindja pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerda lende jekh paramiz: 5 "Iklilo o sejači te frdel o seme ki njiva. I sar sejini ine, nesave semke pele

ko drom, inele gazime hem o čiriklja xale len. 6 Avera pele ko bar, barile hem šućile adalese so na inolen pani. 7 I avera pele maškarlo kare, o kare barile olencar hem tasavde len. 8 I avera pele ki šukar phuv, barile hem bijande bijandipe šel puti više." Ked vačerda adava, vičinda: "Phraven tumare kana te šunen!" 9 Tegani lesere učenici pučle le so manglia te vačeri adala paramizaja. 10 A ov phenda: "O Devel tumende dinda te džanen o garavdipa oto lesoro carstvo, a averende vačerava ano paramiza, te perherdol okova so terđola ano Svetu Lil: 'anglo jačhai korore hem anglo kanai kašuke.' 11 A akava i paramiz vačeri: O semei sar o lafi e Devlesoro. 12 Nesave manušai sar o semke save pele ko drom. On šunena o Lafi, ali avela o beng hem lela o Lafi lengere vilendar te na verujinen hem te na oven spasime. 13 A nesave manušai sar o semke save pele maškarlo kare. Oni adala kola šunde o Lafi, ali živinenano brige, ano barvalipe hem ano dživdipasoro šukaripe, i ovena tasavde hem na anena šukar bijandipe. 15 A nesave manušai sar o semke save pele ki šukar phuv. Oni adala kola e šukare hem e bimalele vileja šunena o Lafi hem ičerena le sa džkote na anena šukar bijandipe." 16 "Niko na tharela i svetiljka te učhari la čareja ili te čhivel la talo than e pašlojbnasoro, nego čhivelala ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola so džerdinena. 17 Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi garavdipe ka šunđol. 18 Adalese pazinen sar šunena. Jer, kas isi, lese ka del pe pana, a kas nane, ka lel pe olestar hem adava so mislini da isi le." 19 A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven di oleste. 20 A neko phenda lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut." 21 A o Isus phenda: "Akalai mli daj hem mle phralja-kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro." 22 I jekh dive o Isus phenda ple učenikonen: "Te nakha ki aver strana oto jezero!" I džerdinde ano čamco hem pođinde. 23 A sar ine plovinena, o Isus zasuća. I muklja pe i zorali barval upro jezero. O čamco lelja te perherdol pani i arakhle pe an opasnost. 24 I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vičindoj: "Gospodarona, Gospodarona, meraja!" I o Isus uštino, naredinda e barvaljače hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir. 25 Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera ana mande?" A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljenje hem e panjese, a on šunena le?" 26 I resle ki phuv e gerasakiri savi prekalo jezero E galilejakoro. 27 A ked o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesave manuš oti diz ano koleste inele demonja. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškarlo grobija. 28 I ked dikhļja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!" 29 (Adalese so o Isus već naredinda e melale duhose te ikljal adale manušestar. Angleder, di hem ked o stražarija ine pazinena le hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuće thana.) 30 A o Isus pučlja le: "Sar to anav?" I ov phenda: "Legija (but džene injam)", adalese so

but demonja đerdinde ano leste. **31** I molinde le te na naredini lende te džan ko phandipe zako demonja. (*Abyssos g12*) **32** A adari ki gora inele krdo oto bale save xana ine, i o melale duhija molinde e Isuse te mukel lende te đerdinen ano bale. I ov muklja lende. **33** Tegani o demonja iklinđo taro manuš, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslike. **34** I ked okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vaćerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. **35** Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklike o demonja, sar hurjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. **36** A okola so dikhle adava so ulo, vaćerde averende sar o Isus sasljarda e manuše ano koleste inele o demonja. **37** I sa o narodo oto krajo e gerasakorozamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinda len bari dar. Tegani o Isus đerdinka ano čamco te irini pe palaj. **38** A o manuš, kolestar o Isus ikalda e demonen, molinda e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalda le vaćerindoj: **39** "Irin tut te čhereste hem vaćer sa so čerđa će o Devel." I o manuš dželo maškari sa i diz hem vaćerđa so čerđa lese o Isus. **40** A ked o Isus irinda pe prekalo jezero, but manuša inele radosna so dikhle le so avela, adalese so sare adžićerenia le ine. **41** I dikh, alo o manuš kasoro anav Jair, kova inele upravniko ani sinagoga. I perindoj mujeja di phuv anglo pre e Isusesere, phenda: "Molinava tut, ava maje ano čher." **42** Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba. I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. **43** A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali njekh našti ine te sasljari la. **44** Nakhini oto palal e Isusesem hem dolinda pe upro lesere fostanesoro teluno kotor hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. **45** I o Isus pučlja: "Ko dolinda pe upra mande?" A ked dijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana ked but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute." **46** A o Isus phenda: "Neko namerno dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe te sasljari nekas." **47** A i đuvli dikhla so našti te garaj pe, tresindoj ot i dar ali hem peli ko kočija anglo leste hem vaćerđa anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi. **48** A o Isus phenda lače: "Mli čhaj, ti vera spasinda tut. Dža ano mir!" **49** Sar o Isus vaćeri ine adava e đuvljače, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere upravnikosoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učitelje!" **50** A o Isus šundja adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel spasime, ka uštel!" **51** I đerdinkoj ko čher e Jairesoro, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dadese hem e dajaće. **52** A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late. A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela." **53** I on asandile lese adalese so džande so muli. **54** A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čhajorije, ušti!" **55** I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredindja lakere dadese hem lakere dajaće te den la te xal. **56** I lakoro dad hem lakiri daj inele začudime, a o Isus naredindja lende te na vaćeren nikase so ulo.

9 A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dindja len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. **2** I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. **3** Angleder so te džan, phenda lende: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. **4** Sa djkote ačhovenia ki nesavi diz, bešenano jekh čher hem ma nakhen ko aver čhera. **5** Te na mangle tumen nesave dizutne, iklinđo tari adaja diz, tresinen i prašina tumare prendar sar znako dai kriva so na lelje o lafi e Devlesoro." **6** I on džele taro than ko than, vaćerindoj o Šukar lafi hem sasljardo e nambormen ko sa o thana. **7** A o Irod o vladari šunda sa so ulo i inele zbumine adalese so nesave vaćerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. **8** A avera vaćerde da o proroko o Iliju mothovda pe ki phuv, a nesave avera vaćerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme. **9** A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanescoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?" I manglia te dikhel e Isuse. **10** I ked o apostolja irinde pe koro Isus, vaćerde lese sa so čerde. I o Isus legarda len peja hem cindija pe olencar, nakori diz vičime Vitsaida, te šaj oven korkore. **11** A o narodo šunda adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerđa len šukar, vaćerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda e nambormen. **12** A ked lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhlje di o Isus hem phende lese: "Te phene ine e narodose te džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto xajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čućo than kote nane ništa xajbnase hem nane than sojbnase." **13** A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto xajbnase!" A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj mačhe. Amen li te dža te čina xajbnase zako sa akava narodo?" **14** Adari inele di ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple učenikonende, e apostolende: "Čhiven len te bešen ko kupe po pinda." **15** I čerde adahar, čhivde sarijen te bešen. **16** O Isus lelja o pandž mare hem o duj mačhe, dikhla naupre ko nebo, zahvalinda e Devlese zako mare hem zako mačhe hem phaglia len. Tegani dinda o mare hem e mačhen ko učenici te ulaven len e manušende. **17** I sare xale dikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto xajba. **18** A jekh dive o Isus inele korkoro ple dešuduje učenikonencar, i molinda pe. I ked završindja i molitva, pučlja e učenikonen: "So phenela o narodo, kova injum me?" **19** A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a nesave avera phenena da tu injan o proroko o Iliju, a palem nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule." **20** Tegani o Isus pučlja e učenikonen: "A so tumen phenena, kova injum me?" O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalda!" **21** A o Isus naredindja e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. **22** I phenda: "Me, o Čhavo e Manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar na ka prihvatinen man. O manuša ka mudaren man, ali o trito dive o Devel ka vazdel man taro mule." **23** I o Isus vaćerđa ple učenikonende hem sa e narodose so inele adari: "Kova mangela te ovel mlo učeniko, nek ačhaj plo džividipe, nek lel plo krsto taro dive ko dive hem nek phirel pala mande. **24** Adalese so

dijekh kova mangela plo dživdipe te arakhi, ka našali le, a kova dela plo dživdipe zbog mande, ka ovel le večno dživdipe. 25 Na vredini ništa e manuše hem sa i phuv te ovel ine olesiri te na lelja o dživdipe savoi čačikano. 26 Adalese kova lađala mandar hem mle lafonendar, hem me, o Čavo e Manušesoro, ka lađav olestar ked ka irinav ki phuv ano sjaj savo ka ovel sar o sjaj mle Dadesoro hem e svetone andelengoro. 27 A čaće vaćerava tumende, isi nesave akalendar so terđona akate kola naka meren dikote na dikhena o carstvo e Devlesoro.” 28 Ked nakhle sar di ofto dive sar o Isus phenda adava, lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. 29 I sar ine molini pe, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. 30 I dikh, nekotar iklike duj manuša ano baro sjaj, o Mojsije hem o Ilija, hem lelje te vaćeren e Isuseja. 31 On vaćerde e meribnastar savo adžićeri ano Jerusalim e Isuse. 32 A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Ked uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. 33 I ked lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusese: “Gospodarona, šukari amende akate so injam. Te čera trin šatorja: jekh tuče, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase.” Na džanda so vaćeri. 34 Sar ine vaćeri adava, ikliko jekh oblako savo učharda len. A o učenici darandile ked učharda len o oblako. 35 I šundilo glaso taro oblako savo vaćerda: “Akavai mlo Čavo, kole birindum! Ole šunen!” 36 I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vaćerde adalestar so dikhle. 37 Tejsato dive, ked o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. 38 I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: “Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavese, adalese soi maje jekhorol! 39 O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištin; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem skoro nisar na ačhaj le. 40 I molindum te učenikonen te ispuđinen e bišukare duho mle čhavestar, ali on našti ine.” 41 A o Isus phenda: “O, biverakere hem rumime manušalen! Sa edobor vreme injum tumencar, a palem na verujinena. Pučav man pana kobar valjani te trpinav tumen. Ana te čhavе akari!” 42 I sar o čhavoro avela ine di o Isus, o demoni frdindā le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredindā e melale duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem phenda lesere dadeše: “Ače to čhavo.” 43 Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe. Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerdā o Isus, ov phenda ple učenikonen: 44 “Šunen šukar akala lafija: Me, o Čavo e Manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e bišukare manušengere.” 45 Ali o učenici na xallie so o Isus mangija te vaćeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na xaljoven le, a darandile te pučen le so adaleja mangija te vaćeri lende. 46 A o učenici lelja maškara pumende te raspravinen kova šaj olendar te ovel najbaro. 47 A o Isus džanda soi lende ki godi, lelja jekhe čhavore, čhvida le uzala peste, 48 i phenda lende: “Dijekh kova primini akale čhavore zbog maje, man primini. A dijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalda man. Kova maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ole o Devel dikhela sar najbare.” 49 A o Jovan phenda e Isusese: “Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar

ano to anav ispuđini e demonen e manušendar. Amen o učenici na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute.” 50 A o Isus phenda lese: “Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!” 51 A ked inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučindā te džal ko Jerusalim. 52 I bičhalda nesave manušen angla peste. I on džeze hem djerdinde ko nesavo gav e Samarijakoro te pripreminen le e Isusese. 53 Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalim. 54 A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, puče e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?” 55 A o Isus irinda pe hem phenda lende da nane šukar so adžahar mislinena. 56 I ov hem lesere učenici džeze ko aver gav. 57 I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phenda e Isusese: “Ka džav tuja kaj god tu džaja.” 58 A o Isus phenda lese: “E lisicen isi jame hem e čirikljen gnezdija, a o Čavo e Manušesoro name le kaj te pašljari plo šero.” 59 A avere manuše phenda: “Phir pala mande!” A ov phenda: “Aš samo, Gospode, te parunav mle dade.” 60 Tegani o Isus phenda lese: “Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vaćer oto carstvo e Devlesoro.” 61 A aver manuš phenda: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš te džav te pozdravinav man mle čherutnencar.” 62 A o Isus phenda lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro.”

10 Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešuduje učenikonen hem bičhalda len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save mangija te džal. 2 Angleder so te džan, o Isus phenda lende: “I žetvai bari, a xari bućarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare ot i divesiri njiva te bičhali e bućarnen ki žetva pli. 3 Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakrionen maškaru ruva. 4 Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuća. I ma našalen tumaro vreme adžahar so ka terđoven te vaćeren nekasar odrumal. 5 I ked djerdinena ko nesavo čher, prvo vaćeren: ‘Mir akale čhereste!’ 6 Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, savese tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na mangija mir, naka ovel adava mir savese molinena. 7 Ked avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, xan hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese soi o bućarno dostojno pla plataće. 8 I ki savi diz djerdinena, a o dizutne priminena tumen, xan okova so ikalena angla tumende. 9 Sasljaren e nambormen adari hem vaćeren sarijende: ‘Akaleja mothovaja tumende dai paše o carstvo e Devlesoro!’ 10 A ki savi diz djerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklinjoi ko glavna droma e dizjakere, vaćeren: 11 ‘Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako da o Devel ka sudini tumende. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!’ 12 Vaćerava tumende da ko dive ked o Devel ka sudini e manušende, po lokhe ka ovel zako manuša tari Sodoma negoli zako manuša tari adaja diz.’ 13 ‘Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen taro Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka

kajinen pe ine, bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo. **14** Ali e manušende taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. **15** A tumen, manušalen taro Kafarnaum, ma misilin da o Devel ka povazdel tumen di o nebo; di o than e mulengoro isi te peraj tumen. (**Hades g86**) **16** Tegani phenda e učenikonende: Kova šunela tumen, man šunela, a kova odbini tumen, man odbini. A kova odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man.” **17** Ked o eftavardešudu učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: “Gospode, hem o demonja šunena amen ked naredinaja lende ano to anav!” **18** A o Isus ko adava phenda lende: “Dikhlijum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. **19** Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e dušmanesoro e Sotonesoro hem ništa naka ovel tumende. **20** Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija šunena tumen, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ko lil e Devlesoro ano nebo.” **21** I tegani o Isus radujinda pe ano Svetu Duhu hem phenda: “Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavđan o čačipe okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovđan okolende kolai sar čavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so ađahar manglijan.” **22** Tegani o Isus phenda okolende so inele adari: “Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Samo o Dad šukar džanel e Čhave; hem e Dade šukar džanel samo o Čavo hem o manuša kolende o Čavo mangela te mothoj le.” **23** Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phenda: “Blago e manušende kola dikhena adava so tumen dikhena! **24** Vaćerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen man, ali na dikhle man; hem mangle te šunen man, ali na šunde man!” **25** I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Mojsijasere zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: “Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?” (**atönios g166**) **26** A o Isus phenda lese: “Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?” **27** I ov phenda e Isusese: “Mang e Gospode te Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te godaja; hem mang te pašutne sar korkore tut.” **28** Tegani o Isus phenda lese: “Šukar phendan. Ćer ađahar hem ka ovel tut o večno dživdipe.” **29** Ali o učitelj e Mojsijasere zakonestar manglia te opravdini pe i pučlja e Isuse: “A kovai mlo pašutno?” **30** A ko adava, o Isus phenda lese akaja paramiz: “Nesave manuše, sar ine huljela tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On leje lestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na ine te merel. Tegani o čora cidinde pe olestar, a o manuš pašilo ko drom hem na džanda pese. **31** Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko, dikhija e manuše sar pašljola ko drom i nakhino avrethar. **32** Ađahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhija le i nakhino oti aver strana adale dromesiri. **33** A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Ked reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhija le, i pelo lese žal olese. **34** Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhorda ulje hem mol upro lesere rane te kosek len hem paćarda len. I vazdinda le upro plo xer hem legarda le ko čher kote lovende šaj te xal pe hem te sovel pe, i adari brininda pe olestar. **35** Tejsato dive o Samarijanco

ikalđa duj denarija hem dindja ko manuš kasoro inele o čher hem phenda lese: ‘Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buder, ka irinav će ked ka irinav oto drom.’” **36** Tegani o Isus pučlja e učitelj e Mojsijasere zakonestar: “So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?” **37** A ov phenda: “Okova kova mothovđa lese milosrde.” Tegani o Isus phenda lese: “Oja, akana dža hem čer adahar!” **38** I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja di ko Jerusalim, derdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj vičinda len kora peste ko čher hem lelja te čerel lende xajbnase. **39** Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi. **40** A i Marta sa ki siig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: “Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen lače te pomožini maje.” **41** A o Gospod phenda lače: “Marto, Marto! Brininea tut hem uznemirineja tut zako but so, **42** a samo jekh valjani. I Marija birininda te čerel šukar stvaro, adalese na ka ačhavav la adalestar.”

11 I ked jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: “Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikon.” **2** Tegani o Isus phenda lende: “Ked molinena, vaćeren: ‘Dade Devla! Barjaraja to sveto anav! To carstvo te avel! **3** De amen maro dijekh dive! **4** Oprostin amenđe amare grehija sar so hem amen oprostinja dijekhese kova grešinda premala amende! Hem cide amen taro iskušenje!” **5** Tegani o Isus phenda lende: “Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: ‘Amala, te de man trin mare, i ka irinav će. **6** Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!’ **7** A ov od andral te phenel: ‘Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čavorei mancar ko than e pašlojbnasoro hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!’ **8** Vaćerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno. **9** Vaćerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuvren hem ka phravel pe tumende! **10** Adalese so dijekh kova mangela, primini; hem kova rodelia, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo. **11** A kova dad tumendar: ked lesoro čhavo ka rodel lestar ine mačhe, a ov te del le sape? **12** Ili ked rodelia jaro, te del le škorpija? **13** Ked tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar stvarija tumare čhavende, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duhu okolende kola molinena le.” **14** I jekh dive o Isus ispudinda e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vaćeri. Ked ikilo o demoni, o manuš lelja te vaćeri. I o manuša kola inele adari inele zadivime, **15** ali nesave olendar vaćerde: “E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispudini e demonen!” **16** A avera iskušinde e Isuse ađahar so rodinde lestar te čerel čudo saveja ka mothoj da o Devel bičhalda le. **17** Ali o Isus džanda lengere mistija, i phenda lende: “Dijekh carstvo savoi ana peste ulavdo ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. **18** Tei e bengesoro carstvo ana peste ulavdo, sar onda pana trajini? Akava vaćerava adalese so

tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen. **19** A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispudinena len? Adalese on ka dokažinen tumende da na injen u pravu. **20** Ali te e Devlesere zoralipnaja ispudinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende." **21** O Isus phenda hem akava: "Ked okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo boro, lesoro barvalipei osigurime. **22** Ali ked avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lesoro oružje upro savo inole nada hem ka ulaj plencar adava so lelja e bizoralestar. **23** Kova nane mancar, ovi protiv mande. I kova na čedela mancar, ov frdel." **24** Tegani o Isus phenda: "Ked o melalo duho ikljola taro manuš, džala ko pusta thana hem rodela than kote šaj te odmorini. Ked na arakhi le, vaćeri: 'Ka irinav man ano manuš kolestar ikliljum.' **25** O bišukar duho irinda pe hem arakhlija dai adava manuš sar čučo čher savoi šulavdo hem namestime. **26** Tegani džala hem lela efta avere duhoven po bišukaren pestar hem derdinena ano manuš hem ačhona adari. I ko kraj adale manuše ovela po bišukar nego angleder." **27** I sar o Isus vaćeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičindā: "Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vođi hem dindā tut čuči!" **28** A o Isus phenda: "Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!" **29** Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vaćeri: "O manuša kola živinena ano akava vreme, oni bišukar manuša. Rodena mandar znako, ali znako naka del pe lendje sem o čudesija so čerde pe e Jonase. **30** Sar so adava so ulo e Jonase inele znako e manušende kola živinde ki diz Niniva da o Devel bičhaldal, ađahar hem so ka ovel maje, e Čhavese e Manušeserese, ka ovel znako e manušende kola živinena avdive da o Devel bičhaldal man. **31** Ko dive ked ka ovel e Devlesoro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen kola akana živinena adalese so ali taro krajevija e phuvjakere te Šunel e caro e Solomone kova inele but mudro, a akatei tumencar po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! **32** Ko dive ked ka ovel e Devlesoro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten hem ka osudinen e manušen kola akana živinena, adalese so on pokajinde pe ked o Jona propovedindā, a akatei tumencar po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!" **33** "Niko na tharela i svetlijka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetlijka te šaj dikhen o svetlost okola kola derdinena. **34** Ti jakh sar svetlijka te telose. Kedi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kedi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. **35** Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. **36** Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor ot tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar ked i svetlijka osvetlini tut." **37** Ked o Isus vaćerđa adava, nesavo fariseji vičindā le te xal maro koro leste. I o Isus derdindā lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. **38** A o fariseji dikhindoj adava, čudindā pe so o Isus na thovđa ple vasta angleder o xajba, palo adeti e jevrevjengoro. **39** A o Gospod o Isus phenda lese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherden len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. **40** Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral?" **41** Akavai po

šukar: den e čororenđe sar milostinja okova so isi tumen, so xalane ićerena ano šolje hem ano čare, i ka oven čista hem od andral hem od avrijal. **42** Ali jao tumende e farisejendje so dena e Devlese dešto kotor oto začinja hem oto sa o povrće, a na marinena te čeren averende okova soi poštено hem te mangen e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno. **43** Jao tumende e farisejendje so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena ked o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinen tumen ko trgija. **44** Jao tumende adalese so injen opasnost sar soi o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen." **45** Tegani nesavo oto učitelja e Mojsijasere zakonestar phenda e Isusese: "Učitelju, hem amen vredineja adale lafonencar." **46** A o Isus phenda: "Jao hem tumende, učiteljalen e Mojsijasere zakonestar! Čhivena upro manuša pharipe but pharo te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te ićeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lendje te akharen adava pharipe. **47** Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonđe kolen tumare pradada mudarde. **48** Adaleja mothovena da odobrinena adava so cerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lendje spomenici. **49** Adalese o Devel mudro vaćerđa tumendar: "Ka bičhalav lendje prorokonđe hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka jurinen." **50** Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonđoro savo thavdinda pana taro čriba e phuvjakoro, **51** pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškaro žrtveniku hem i svetinja ano Hram. Oja, vaćerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdindal! **52** Jao tumende, učiteljalen e Mojsijasere zakonestar! Adalese so e narodostar garavđen o klučo oto džandipe e Devlesere carstvostar. Korkore na derdindem maškaro adava udar hem na mukljen te derdinen ni okola kola mangle te derdinen." **53** I ked o Isus ikličio adathar, o učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o fariseja ani bari xoli lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. **54** On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj tužinen le.

12 I ked čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vaćeri ple učenikonđe: "Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. **2** Sa soi garavdo ka arakhel pe; sa soi garavdipe ka šundol pe. **3** Adalese, sa so vaćerđen ani tomina, ka šundol pe ano svetlost; hem so poxari vaćerđen ko kanano sobe, ka vaćeri pe taro krovija sare te Šunen." **4** "Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar na ka šaj te dukhavnen tumen. **5** A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vaćerava tumende, olestar te daran! (Geenna g1067) **6** Na biknela pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore pare? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. **7** A o Devel čak dželan kobor bala isi tumen ko šero. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!" **8** "A vaćerava tumende: Dijekh kova anglo manuša ka vaćeri dai mlo učeniku, me, o Čhavo e Manušesoro, anglo andđelja e Devlesere

ka vačerav dai ov mlo učeniko. 9 A te odrekniđa pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekniđa man lestar anglo andelja e Devlesere. 10 I te vačerda neko lafi protiv mande, protiv o Čavo e Manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Svetu Duho. 11 A ked ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te branjeni tumen, so te vačeren! 12 Adalese so tegani o Svetu Duho ka sikaj tumen so te vačeren." 13 Tegani neko oto narodo phenda e Isusese: "Učitelju, vačer mle phralese te ulaj mancar okova so ačhavda amende amaro dad." 14 A o Isus phenda lese: "Manušeja, ko čhivda man te ovav sudija ili delioco upra tumende?" 15 Tegani phenda sarijenđe: "Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le." 16 Tegani o Isus phenda lende akaja paramiz: "Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but bijandipe. 17 I ov mislinda pe ana peste: 'So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav i žetva mli.' 18 I phenda: 'Akava ka čerav! Ka perav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o div hem sa soi mlo.' 19 Tegani ka vačerav korkoro maje da isi man baro barvalipe bute beršende. Ka šaj te odmorinav, te xav, te pijav, te uživinav!" 20 Ali o Devel phenda lese: 'Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?' 21 Ađahari okolese kova pese čedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jačha." 22 Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Adalese vačerava tumende: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te xan; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te hurjen. 23 Adalese soi o dživdipe po bitno e xajbnastar hem tumaro telo po bitno e šejjendar. 24 Dikhen e gavranen! Ni sejinena ni čedenia, nane len ni šupa kote te čhiven o div, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po bitna e čirikljendar! 25 A kova tumendar šaj adaleja so brinji pe te produžini plo dživdipe za jekh dive? 26 Znači te našti ni adava najxari te čeren, sose onda injen zabrinime zako bilo so aver? 27 Dikhen o divlja luluda sar barjona. Na čerenia buti, čak na sivenafse šeja, a vačerava tumende da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuze šeja sar jekha olendar. 28 Te o Devel ađahar šukar hurjavela i čar ko polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe ani jag, kober li više tumende ka del šeja, tikora verakere manušalen! 29 Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka xan hem so ka pijen. 30 Ađahar čerenia okola manuša kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumende sa adava. 31 Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumende! 32 Ma daran, mle učenikonalen! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. 33 Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumende kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo niked na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. 34 Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe." 35 O Isus ple učenikonende phenda hem akava: "Oven spremna, hurjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, 36 sar sluge kola adžičerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Ked irini pe o gospodari

hem ked khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. 37 Blago okole slugende kolen o gospodari, ked ka avel, ka arakhi len džangale sar adžičerena le! Čače, vačerava tumende, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešlačeri len te xan hem ka kandel len. 38 Blago e slugende kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo dislojba. 39 Ali akava te džanen: te o čherutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. 40 Hem tumen oven stalno spremna, adalese so me, o Čavo e Manušesoro, ka avav tegani ked na nadinena tumen!" 41 Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vačereja li akala uporedbe samo amende e učenikonende ili sarijenđe?" 42 O Gospod o Isus phenda: "Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len xajba ko vreme? 43 Blago okole slugase kas lesoro gospodari, ked ka avel, ka arakhi sar čerela ađahar. 44 Čače vačerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. 45 A te vačerda adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mle gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te xal, te pijel hem te maćol, 46 lesoro gospodari ka avel tegani ked naka očekujini le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškaro nevernici. 47 A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerda pali e gospodaresiri volja, but mariba ka xal. 48 A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerda nešto zako savo avela lese kazna, xari mariba ka xal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar." 49 Tegani o Isus phenda: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava već te ovel thardi! 50 A valjani te nakhavav bare muke. But maje pharo dıkote adava na ovela! 51 Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. 52 Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. 53 Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj." 54 Tegani o Isus vačerda e narodose: "Ked dikhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. 55 Ked phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. 56 Dujemujengere manušalen! O izgled e phuvjakoro hem e nebosoro šukar pendžarena, ađahar da pendžarena o znakija adalestar so ovela akana, a na mangena te den lende značaj. 57 Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. 58 Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan ađahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandipe. 59 Vačerava će da čače naka ikljove adathar sa dıkote na irineja di i zadnjo para."

13 Tegani nesave manuša phende e Isusese so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredindja nesave Galilejci te oven mudarde. I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. 2 A o Isus phenda lende: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so ađahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? 3 Na! Ali te na obratiđen tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast! 4 Ili okola

dešofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudardha len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinenia ano Jerusalim? 5 Na! Ali te na obratindēn tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast! 6 Tegani o Isus vačerda lende akaja paramiz: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o bijandipe lakoro, ali na arakhla le. 7 Tegani phenda e manušese so čerela buti lese ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav bijandipe upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te Šućari i phuv?' 8 A ov phenda: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka xandav la hem ka frdav lače đubrivo, 9 i šaj ka bijani. A te na bijanda, ka čhine la.' 10 I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, 11 adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel bandardi dumeja. Oj inele bandardi dešofto berš hem nisar naštih ine te ispravini pe. 12 Ked o Isus dikhla la, vičinda la kora peste hem phenda lače: 'Đuvlje, oslobođimi injan taro to nambormipe!' 13 I čhivda ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravinda pe hem lelja to slavini e Devle. 14 Tegani e sinagogakoro upravniko, xoljame so o Isus sasljarda ko savato, phenda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!" 15 A o Gospod o Isus phenda lese: "Dujemujengere injen! I tumen ko savato phravena tumare guruve ili tumare xere taro jasle te legaren le te pijel pani. 16 A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni phandija ače dešofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" 17 Ked phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukaripe savo o Isus čerda. 18 Tegani o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. 19 Sličnoi e semese oti gorušica save o manuš lelja hem frdinda pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke." 20 Palesti o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. 21 Sličnoi e kvascose save i đuvli lelja hem čhivda ano baro čaro vareja, i ov čerda sa o humer te uštel." 22 I sar o Isus džala ine ple dromeja di ko Jerusalim, terđola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. 23 I ko jekh than, neko pučija le: "Gospode, samo li xari manuša ka oven spasime?" A o Isus phenda lende: 24 "Den sa tumendar te djerđinen maškar tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vačerava tumende, ka roden te djerđinen, ali naka šaj. 25 Ked o čerutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vačerindo: 'Gospodarona, phrav amende!' Ali ov ka phenel tumende: 'Na džanav kola injen.' 26 Tegani ka phenen: 'Xaljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.' 27 A ov ka phenel: 'Vačerava tumende da na pendžarava tumen. Ciden tumen mandar, sare tumen so čerenia bišukaripe!' 28 Tegani ka roven hem but ka xoljanen so ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonenano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. 29 O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro. 30 Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven ko zadnjo than, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven najbare." 31 I tegani nesave fariseja

ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar, adalese so o caro o lrod mangela te mudari tut." 32 O Isus phenda lende: "Džan hem vačeran adala lisicacé: 'Ka ispudinav e demonen hem ka sasljavar avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.' 33 Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te đžav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalim than kote sa o proroci valjani te oven mudarde. 34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalda tumende o Devel! But puti manglijum te čedad te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na manglijen! 35 Ače, to čher ka ovel napustime! I vačerava tumende da čaće naka dikhen man dikote na phenena: 'Blagoslovime okova kova avela ano anav e Gospodesoro!'"

14 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te xal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le, 2 adalese so anglo leste inele nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. 3 I o Isus pučija e učiteljen e Mojsijasere zakonestar hem e farisejen: "Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborne manuše ko savato ili na?" 4 A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivda plo vas upro namborne manuš, sasljarda le hem muklja le te džal. 5 A olende phenda: "So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruve ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le adathar?" 6 I na inolen so te phenen ko adava. 7 Ked o Isus dikhla sar o gostija kola ale te xan rodenafse anglune thana bešibnase, phenda lende: 8 "Ked injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškarco vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. 9 Tegani okova so vičinda tut ka phenel če: 'De o than akalese.' Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o najpaluno than. 10 Nego, ked injan vičime, dža hem beš ko najpaluno than. Ked ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel če: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o gostija ka dikhen kobor injan poštujime. 11 Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime." 12 Tegani o Isus phenda okolese so vičinda le: "Ked vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te jerje, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko xajba kora pumende te irinen če. 13 Nego, ked vičineja ko xajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. 14 Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen če. A o Devel ka irini če tegani ked ka vazdel e pravednikonen taro mule." 15 Ked adava šunda jekh okolendar so beštine uzalo astali, phenda e Isusese: "Bahtaloi okova kova ka xal maro ano carstvo e Devlesoro!" 16 A ko adava, o Isus phenda lese: "Nesavo manuš čerda bari gozba hem vičinda bute manušen. 17 I ked sa inele čerdo xajbnase, bičhalda ple sluga te phenel e vičimende: 'Sai akana čerdo xajbnase. Aven!' 18 Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose naštih te aven. O prvo phenda lese: 'Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese naštih te avav.' 19 O dujto phenda: 'Samo so čindum deše guruvien i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese naštih te avav.' 20 O trito phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese naštih te avav.' 21 I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese.

Tegani o gospodari xoljanda i phenda ple slugase: 'Siđar, iklov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' 22 Ked o sluga čerda adava, phenda: 'Gospodarona, čerdum adahar sar so phendan, ali pana isi thana.' 23 I o gospodari phenda lese: 'Iklov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel phero mlo čher.' 24 Vačerava tumende da nijekh okole prvone manušendar kolai vičime naka xal adava so čerdum xajbnase.' 25 I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: 26 'Te neko mangela te ovel mlo učeniku, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerda adahar, našti te ovel mlo učeniku. 27 Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniku. 28 Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završni la. 29 Te samo čhvida o temelji, i na ačhola le love te završni di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese 30 hem ka phenen: 'Akava manuš lelja te vazdel kula, a našti ine te završni la!' 31 Ili, kova caro ked džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? 32 Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. 33 Adahar da džekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniku.' 34 Tegani o Isus phenda: 'Šukari o lon. Ali te našaldo plo londipe, soja ov ka londari pe? 35 Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako dubrivo, i frdela pe. Phraven tumare kana te Šunen!'

15 But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te Šunen le. 2 A o fariseja hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar mrmlijinde vačerindo: 'Akava primini kora peste e grešnikonen hem xala olencar.' 3 Adalese o Isus phenda lende akaja paramiz: 4 'Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačhaj e enjavardešuenjen ko jekh than hem ka džal te rodel e našaldo bakre sa díkote na arakhi le. 5 I ked ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piće 6 hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhlijum mle našaldo bakre.' 7 Vačerava tumende, adahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko ked irini pe taro ple grehija ko Devel nego li zako enjavardešuenja pravednici kola mislinena da na valjani te obratinen pe.' 8 O Isus phenda hem akava: 'Ili te nesava đuvija isi doš srebrena kovanice i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica díkote na arakhi la. 9 I ked ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lende: 'Radujinen tumen mancar! Arakhlijum i kovanica savi našaldum.' 10 Adahar, vačerava tumende, ovela radost maškarlo anđelja e Devlesere zako jekh grešniko ked irini pe taro ple grehija ko Devel.' 11 I o Isus phenda: 'Jekhe manuše ine duj čhave. 12 I o tikneder čavo phenda ple dadesec: 'Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so preperela maje.' I

adahar o dad ulavđa lende plo barvalipe. 13 I palo nekobor dive o tikneder čavo čedinđa sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari xalja sa plo barvalipe adahar so živindža dlikane. 14 Ked xalja sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te xal. 15 I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živindža adari. Adava manuš bičhaldia le pese ko polje te arakhi balen. 16 O čavo edobor inele bokhalo da manglia te xal adava so xana o bale, ali nikko na dindja le ništa xajbnase, čak ni adava. 17 A ked lelja te razmislini šukar, phenda: Mle dadesere bućarnen isi da buderi xajbnase, a me akate merava bokhatar! 18 Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! 19 Na injum dostojo akana te vačerav da injum to čavo. Molinava tut, le man sar jekhe bućarne te čerav buti kora tute.' 20 I lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhija le sar avela. Pelo e dadesec žal, prastandilo di leste, zagrlinda le hem čumudinda le. 21 Tegani o čavo phenda: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojo akana te vačerav da injum to čavo.' 22 A o dad phenda ple slugende: 'Sig anen o najšužo fostani hem hurjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! 23 Anen okole thuljarde telco te čhinen, te xa hem te slavina, 24 adalese so akava mlo čavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akana arakhlo.' I lelje te veselinan pe. 25 A o phreder čavo čerel ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šunda bašaliba hem čhelia. 26 Tegani vičinda jekhe sluga te pučel le so ulo adava. 27 O sluga phenda lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad čhinda e thuljarde telco adalese so dikhija le dživde hem saste.' 28 I o phreder čavo xoljanda hem na manglia te derdini ko čher. Tegani lesoro dad iklilo hem molinda le te derdini. 29 A ov phenda ple dadesec: 'Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem niked na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. 30 A ked alo akava čhavo klo, kova xalja to imanje e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.' 31 A lesoro dad phenda lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo–klo. 32 Ali, valjanđam adahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akana arakhlo!'

16 O Isus ple učenikonende vačerda akaja paramiz: 'Jekhe barvale manuše ine upravnika kole tužinde da xalja lesoro barvalipe. 2 I o barvalo vičinda le hem phenda lese: 'So Šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniku!' 3 Tegani o upravniku phenda ana peste: 'So ka čerav ked mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum kaderi te xandav, a lađava te prosinav. 4 Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čhera ked ka ovav cidime tari buti.' 5 I vičinda sa ple gospodaresere dužnikonen, i phenda e prvonesec: 'Kobor aveja mle gospodarese?' 6 A ov phenda: 'Šel burija uljeja.' Tegani o upravniku phenda lese: 'Siđar le o ili klo hem čhiv da aveja lese pinda.' 7 I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phenda: 'Šel burija điveja.' I olesce da phenda o upravniku: 'Le o ili klo hem čhiv da aveja lese oftovardeš.' 8 I o gospodari pohvalindia e nepoštenone

upravniku so inele džando hem so adahar postupinđa. Akava mothoj dai o manuša oti akaja phuv po džande ko postupci pre malo pumarende taro manuša oto svetlost. (aiōn g165) 9 Vaćerava tumende: čeren o manuša te oven tumare amala adahar so ka pomožinen lende akale phuvjakere barvalipnaja, te šaj, ked naka ovel tumende više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera ano nebo. (aiōnios g166) 10 Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. 11 Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čaćimasoro barvalipe? 12 Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro? 13 Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren ko isto vreme. Ili ka mrzni jekhe, a ka volini e dujtöne; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtöne naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe ko isto vreme." 14 Sa adava, so vaćerda o Isus, šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. 15 A o Isus phenda lende: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušenđe, adavai gadno e Devlese." 16 Tegani o Isus phenda: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušenđi o aviba e Jovanesoro, a od tegani vaćeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te derdinenano leste. 17 A palem, angleder o nebo hem i phuv ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet. 18 Jekh primer: Kova tumendar mukela pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba." 19 O Isus phenda: "Inele nesavo barvalo manuš kova hurjela pe ine sa ano najšuže šeja hem taro dive ko dive xala ine najšukar xabinja. 20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. 21 Ov but manglia te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo xajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, di o diline đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. 22 Ked mulo o čororo, o andelja legarde le e Avraameše ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. 23 I an than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdinđa ple jačha hem odural dikhla e Avraame hem e Lazare lese ani angali. (Hadēs g86) 24 Tegani vičinda: 'Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo upruno kotor e najestarano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.' 25 A o Avraam phenda: 'Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. Aakanai e Lazareše šukar akate, a tu mučineja tut. 26 Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglia neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.' 27 A o barvalo phenda: 'Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko cher. 28 Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vaćeri lende te irinen pe taro pumare grehija ko Devel, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.' 29 A o Avraam phenda: 'Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen olen!' 30 A ov phenda: 'Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te alo lende neko taro mule, ka obratinen pe.' 31 I

o Avraam phenda lese: 'Te na šunde adava so pisindja o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule."

17 O Isus phenda ple učenikonende: "O iskušenja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! 2 Olese ka ovel ine po Šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. 3 Arakhen tumen! Te grešinda nesavi verno osoba, vaćer lače so adava nane šukar, a te pokajinda pe, oprostin lače. 4 I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vaćeri će: 'Kajinav man', oprostin lače." 5 O apostolja phende e Gospodese e Isusesec: "De amen po bari vera!" 6 A o Gospod phenda: "Te isi tumen vera tikori sar seme oti gorušica, ka phenen ine akale kaštete: 'Ikal tut otokoreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine. 7 Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova xandela ili arakhi e bakren, ked irini pe tari njiva: 'Sidar ava akari hem beš te xas maro?' 8 Na li angleder ine ka phenel lese: 'Čer maje te xav, phand tut i kecelja hem kande man đikote xava hem pijava, a palo adava tu ka xas hem ka pije?' 9 Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so čerda adava so ine lese phendo? Na valjani. 10 Ađahar hem tumen, ked čerena sa so phenda tumende o Devel, vaćer: 'Amen injam služe kolende na valjani te zahvalini pe! Čerdam samo soi amari butil!' 11 I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. 12 I sar derdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar 13 hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!" 14 Ked dikhla len o Isus, phenda lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!" I sar ine džana dromeja, saslike tari guba. 15 I jekh olendar ked dikhla so sasliko, irinda pe koro Isus slavindojo e Devle oto sa o glaso. 16 Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindojo lese. A ov inele Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučja: "Na li deš saslike? A kaj pana okola enja? 18 Nijekh li olendar na arachilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" 19 I phenda e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasinda tut!" 20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse ked ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phenda lende: "O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen tumare jačhencar. 21 Naka šaj te phenel pe: 'Ače akateil' ili 'Eče adari! Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!' 22 Tegani phenda ple učenikonende: "Avela o vreme ked ka mangen te dikhen jekh oto dive ked me, o Čhavo e Manušesoro, ka vladinav sar caro, ali naka šaj te dikhen. 23 O manuša ka phenen tumende: 'Eče adari' ili 'Ače akateil!' Ali ma džan olencar te roden man! 24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja ked čhinela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. 25 Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar. 26 Hem sar so inele ano vreme ked o Noje živinda, adahar ka ovel hem ano vreme ked me, o Čhavo e Manušesoro, ka avav. 27 O manuša ine xana hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive ked o Noje derdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen kola na inele ani barka. 28 Ađahar da inele ano vreme ked o Lot

živinda. O manuša ani diz Sodoma ine xana hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. **29** A ko dive ked o Lot ikllo tari Sodoma, odupral sar bršin pelli jag hem žuta bara save thabljona hem mudardža sarijen kola ačhile ani diz. **30** Adahar da o manuša naka oven spremna ko dive ked me, o Čavo e Manušesoro, ka avav. **31** Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te hujel te lel len. Adahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. **32** Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjače! **33** Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe. **34** Vaćerava tumende, ki adaja rat ked ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašlojbnasoro. Jekhe ka lel pe, a e duitone ka ačhaj pe. **35** Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka čeren xajbnase. Jekha ka lel pe, a e duitona ka ačhaj pe. **36** Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e duitone ka ačhaj pe." **37** I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?" A ov phenda lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."

18 Tegani o Isus vaćerda ple učenikonende paramiz te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vaćerda: **2** "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese di o manuša. **3** A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' **4** Ov jekh vreme na manglia te pomožini laće. Ali ked nakhlo nesavo vreme, phenda korkoro pese: 'Iako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje di o manuša, **5** ka dav pravda akala udovicače, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!' **6** Tegani o Gospod o Isus phenda: "Razmislinen adalestar so phenda o nepravedno sudija! **7** O Devel li naka del pravda ple birimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačhaj len te adžičeren? **8** Vaćerava tumende, ka del len pravda sigate. Ali ked me, o Čavo e Manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?" **9** Tegani o Isus vaćerda akaja paramiz okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: **10** "Duj manuša džeze ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. **11** O fariseji, terdindoj, molinda pestar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. **12** Postinava duj puti ano kurko; dava će dešto kotor oto sa so priminava.' **13** A o cariniko, terdindoj odural, na manglia ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruđa te mothoj pli tuga hem vaćeri: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' **14** Vaćerava tumende: akava cariniko irinda pe čhere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so dijkeh kova povazdela pe, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime." **15** O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čavoren te čhivel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I ked o učenici dikhle adava, vaćerena lende ine te na čeren adava. **16** Ali o Isus vičinda len angla peste vaćerindoje učenikonende: "Muken e čavoren te aven kora mande hem ma ispuđinen len adalese so esavkende preperela o carstvo e Devlesoro! **17** Čaće vaćerava tumende, kova na primini o carstvo e Devlesoro sar adala čhavore, naka đerdini ano leste." **18** I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju

sukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) **19** A o Isus phenda lese: "Sose vičineja man ūkareja? Samoi o Devel ūkar. **20** O naredbe e Devlesere džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin xovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'" **21** Tegani o šerutno phenda: "Sa adava ićerava pana taro tikoripe." **22** Ko adava, o Isus phenda lese: "Pana akava ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka adžičeri tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." **23** A ov ked ūnda adava, rastužisalo adalese so na manglia te biknel plo baro barvalipe. **24** A ked dikhla le o Isus sar rastužisalo, phenda: "Kobori pharo e barvalende te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! **25** Po lokhei e kamilače te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvalese te đerdini ko carstvo e Devlesoro." **26** A o manuša kola ūnde adava, phende: "Kova onda šaj te ovel spasime?" **27** A o Isus phenda lende: "So nane moguće e manušenđe, moguće i e Devlese." **28** O Petar phenda: "Ače, amen sa ačhavđam te dža pala tute." **29** A o Isus phenda lende, e učenikonende: "Čaće vaćerava tumende, đijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, **30** ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela." (aiōn g165, aiōnios g166) **31** O Isus cidinda pe e dešduje apostolencar ki strana hem phenda lende: "Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Svetu Lil mandar, e Manušesere Čhavestar. **32** Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. **33** Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštar taro mule." **34** O učenici na xalile ništa adalestar so o Isus vaćerda lende. O značenje adale lafonengoro inele garavdo olendar i na džande sostar o Isus vaćeri. **35** Ked o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešala ine nesavo kororo manuš hem prosini. **36** Ked o kororo manuš ūnda sar o narodo nakhela, raspučja pe soi adava. **37** I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. **38** Tegani o kororo vičinda: "Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" **39** A o manuša kola phirde anglo Isus phende lese te traini, ali ov pana po zorale vičinda: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" **40** Tegani o Isus terdino hem naredinda te anen e korore anglo leste. I ked ande le, o Isus pučlja le: **41** "So mangeja te čerav će?" A o kororo phenda: "Gospode, mangava te dikhav." **42** I o Isus phenda lese: "Dikh! Sasijardo injan adalese so verujindan." **43** I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19 O Isus đerdinda ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, **2** alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. **3** Ov čerela ine nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. **4** Adalese prastandilo po anglat hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar. **5** A ked o Isus reslo adari, dikhla upre hem phenda lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovavano to čher." **6** I o Zakej huljilo sigate hem anda le čhere kora peste radosno. **7** Sa o

manuša kola dikhle adava vaćerde e Isusestar so na valjanda te džal te bešel e grešnikoja lese ano čher. 8 A o Zakej terdino hem phenda e Gospodese e Isusese: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas xovavđum, ka irinav lese štar puti više." 9 A ko adava, o Isus phenda lese: "Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher, adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro. 10 Me, o Čhavo e Manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!" 11 But manuša šunena ine adava so o Isus vaćerda. I sar o Isus inele paše uzalo Jerusalim, o manuša mislinde da o carstvo e Devlesor otojekhvar ka mothoj pe. Adalese so adahar mislinde, o Isus phenda lende pana jekh paramiz: 12 "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. 13 I vičinda ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro hem phenda lende: 'Čeren maje više love adahar so ka čeren buti adaleja đikote na avava.' I dželo ko drom. 14 A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari vaćerindo: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.' 15 Ked o ugledno manuš irinda pe sar caro, terinda te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te dikhel kobor love čerde lese. 16 O prvo sluga alo vaćerindo: 'Gospodarona, oto love save dindan man, čerdum deš puti edobor.' 17 I ov phenda lese: 'But Šukar. Tu injan Šukar sluga! Adalese so injanje maje verno ko najxari, dava tut te vladine upro deš dizja!' 18 O dujto sluga alo vaćerindo: 'Gospodarona, oto love save dindan man, čerdum pandž puti edobor.' 19 I lese phenda: 'Dava tut te vladine upro pandž dizja!' 20 O trito sluga alo vaćerindo: 'Gospodarona, ače te love save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e Šejengoro. 21 Čerdum adahar adalese so darandiljum tatar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.' 22 A ov phenda lese: 'Tu na injan Šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, 23 sose onda na dindan mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' 24 Tegani phenda okolende kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o love hem den len okolese kas isi deš puti edobor!' 25 A on inele protiv hem phende: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.' 26 O caro phenda: 'Dikhena da đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem okova xari so isi le. 27 A okolen mle dušmanjen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem čhinjen len angla mande!' 28 I ked vaćerda lende adava, o Isus dželo nakoro Jerusalim phirindoj anglo ple učenici. 29 Ked alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E maslinakiri, bičhalda duje učenikon 30 vaćerindo: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I ked ka đerdinen, ka arakhen phandle terne xere upro saveste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le hem anen le akari. 31 Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', vaćeren lese: 'E Gospodarese valjani.' 32 On džeze hem arakhle adahar sar so phenda lende o Isus. 33 I sar phravena ine e terne xere, o manuša, kasoro inele o terno xer, pučle len: "Sose phravena e terne xere?" 34 A on phende: "E Gospodarese valjani." 35 I

ande e xere anglo Isus. Čhivde pumare fostanja upro xer hem pomožinde e Isusese te uštel upro leste. 36 I sar džala ine anglal bešindoj upro xer, o manuša dinde le čast adahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste. 37 A ked alo paše uzalo than kotar hulgela pe ine tari E maslinakiri gora, sa o učenici so inele adari lejje radosno hem oto sa o glaso te slavinjen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, 38 vaćerindo: "Blagoslovime o Caro kova avela ano anav e Gospodesoro! Nek ovel mir ano nebo hem slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja, kola inele maškarlende, phende e Isusese: "Učitelju, phen te učenikonende te na vaćeren adava." 40 A o Isus phenda lende: "Phenava tumende, te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!" 41 I ked o Isus alo paše uzalo Jerusalim, dikhindoj i diz, runđa laće 42 vaćerindo: "Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel će mir! Ali akanai garavdo te jačhendar. 43 Ka aven o dive ked te dušmanja ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. 44 Ka uništen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhavni ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme ked o Devel alo te spasini tut." 45 Ked o Isus alo ano Jerusalim, đerdinkaano boro e hramesoro hem lejja te ispudini adathar okolen so biknena. 46 Phenda lende: "Pisimej ko Sveti Ili: 'O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe', a tumen čerdjen lestar 'than kote čedenia pe o čora!'" 47 I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar zajedno e narodosere starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, 48 ali na arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem vaćeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o starešine 2 hem pučle le: "Vaćer amende kotar tuće pravo te čere akava? Ko dinda tut pravo?" 3 A o Isus phenda lende: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vaćeren maje: 4 Ko dinda pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?" 5 A on raspravinde pe maškara pumende vaćerindo: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujindam lese. 6 A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen adahar so ka frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko." 7 Adalese phende e Isusese da na džanen ko dinda pravo e Jovanese. 8 I o Isus phenda lende: "Ni me onda naka phenav tumende kotar maje pravo akava te čerav." 9 Tegani o Isus lejja te vaćeri e narodose akaja paramiz: "Nesavo manuš sadinka vinograd, iznjiminda le e vinogradarenje hem dželo ko drom ko but vreme. 10 I ked alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palaj čuće vastencar. 11 I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palaj čuće vastencar. 12 I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd. 13 Tegani o gospodari oto vinograd mislinde pe so te čerel, i phenda: 'Ka bičhalav lende mle mangle čhavje.

Šaj ole ka poštujen.' 14 Ali ked o vinogradarjia dikhle le, vačerde maškara pumende: 'Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo.' 15 I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le. So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? 16 Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende." I okola kola Šunde adaja paramiz, phende: "Te na del o Devel adava te ovel!" 17 A o Isus dikhla ano lende hem phenda: "A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Svetu Lil: 'O bar savo frdinde o zidarija ulo najbitno bar e čheresoro'?" 18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le." 19 A o učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja paramiz oto bišukar vinogradarija vačeri olendar, ali darandile e manušendar. 20 O učitelja e Mojsijasere zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinenina ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vačerda nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. 21 I o špijunja puče e Isuse: "Učitelju, džanaja da vačereha hem sikeva šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikeva o drom e Devlesoro. 22 Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?" 23 A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phendā lende: 24 "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez. Kasiri slika hem kasoro anav isi la?" A on phende: "E carosoro." 25 Tegani o Isus phendā lende: "Onda, den e carose okova so preperela e carose, a e Devlese okova so preperela e Devlese." 26 I adahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vačerda i trainde adalese so inele zadivime lesere vačerbajna. 27 I nesave sadukeja ale koro Isus. O sadukeja inele okola kola vačerena da niko naka uštel taro mule. On puče e Isuse: 28 "Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phendā so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova na nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav. 29 Adahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. 30 O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. 31 Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem adahar sa avera phralja. I njekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. 32 Ko kraj muli hem i romni. 33 Kasiri onda romni oj ka ovel ked ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efta phralja?" 34 O Isus phendā lende: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. (aiōn g165) 35 A okola kolen o Devel smatrini dai dostoјna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o andelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. 37 A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije ked ko than oto Svetu Lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vačeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. 38 A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde." 39 Nesave učitelja e Mojsijasere zakonestar phende e Isusese: "Učitelju, šukar vačerđan!" 40 I darandile

te pučen le bilo so aver. 41 Tegani o Isus pučija okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Mojsijasere zakonestar te vačeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro potomko?" 42 A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: 'Phenda o Gospod mle Gospodese e Mesijase: Beš ko počasno than uzala mande 43 diktate na pašljarava te dušmanjen talo te pre!' 44 O David e Mesija vični 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro potomko?" 45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendā ple učenikonende: 46 "Arakhen tumen e učiteljendar e Mojsijasere zakonestar! On volinena te phiren hurjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. 47 Ko xovavne lena e udovicendar okova so isi len, hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba. 2 Adahar dikhla hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice. 3 Tegani phenda: "Čače vačerava tumende, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dindje oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola." 5 I sar nesave učenici vačerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar, o Isus phenda: 6 "Ka avel o dive ked oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo." 7 I on puče e Isuse: "Učitelju, ked adava ka ovel? So ka mothoj amende da alo adava dive?" 8 A o Isus phenda: "Dikhen te na oven xovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: 'Me injum o Hrist' hem: 'Alo paše o kraj akale vremesoro.' Ma džan palo lende! 9 A ked šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj." 10 Tegani phenda lende: "O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran. 12 Ali angleder sa adava, tumen ka oven dolime hem jurime, ka oven legarde ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipo. Ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. 13 Adava ka ovel tumende te šaj svedočinen lende mandar. 14 Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafonencar te braninen tumen. 15 Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save njekh tumaro protivnika naka šaj te irini lafi. 16 Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumaro jeri hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. 17 I sare ka mrzinjen tumen adalese so injen mle učenici, 18 ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal tumare šerestar naka ovel uništme. 19 Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe." 20 O Isus phendā hem akava: "I ked ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništme. 21 Tegani okola kola živinen ana e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinen ana Jerusalim nek iklijon avri, a kolai avri, te na đerdinen ani diz. 22 Adalese so adala ka oven o dive ked o Devel ka kaznini e

manušen. Adahar ka ovel te šaj pherđol sa so o proroci pisinde ko Svetu Lil. 23 Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but xoljame hem ka kaznini akale narodo. 24 Nesave olendar ka oven mudarde, a avera ka oven legarde ko phandlipe maškaro sa o nacije. O Jerusalim ka ovel gazime e poganendar sa díkote na nakhela e pogangorovo vreme." 25 O Isus phenda hem akava: "I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. 26 O manuša ka meren oti dar hem oto adžičeriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. 27 Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e Manušesere, sar avava upro oblako ano baro zoralipe hem ani slava. 28 Ked sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobodini tumen." 29 Tegani o Isus phenda lende akaja paramiz: "Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Ked dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. 31 Adahar hem tumen ked dikhena da ovela adava so phenđum tumende, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. 32 Čače vaćerava tumende, akaja generacija naka nakhel díkote sa adava na ovela. 33 O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija niked naka nakhen." 34 I o Isus phenda lende: "Arakhen tumen te na oven tumare goda zaokupirime pibnaja, maćojbnaja hem akale dživipasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive. 35 Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. 36 Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čavo e Manušesoro." 37 Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tarì diz hem džala te raćari ki gora vičimi E maslinakiri. 38 I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22 Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro. 2 O šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar. 3 Tegani o Sotoni derdinda ano Juda vičime Iskariot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. 4 Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorindja pe olencar sar te predel lende e Isuse. 5 On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. 6 I ov pristaninda. I adahar lelja te rodel šukar momenti te izdajini e Isuse ked naka oven but manuša uzalo leste. 7 Ked alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te čhinel pe bakrore zaki Pasha, 8 o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: "Džan hem čeren amende e pashakoro xajba te šaj te xa." 9 A on phende lese: "Kaj mangeja te čera la?" 10 Ov phenda lende: "Šunen. So ka derdinem ki diz Jerusalim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro. Džan palo leste. Ko čher ko savo ka derdini 11 roden e čherutne hem vaćeren lese: 'O učitelj pučela ki savi soba šaj te xal e pashakoro xajba ple učenikonencar?' 12 I ov ka mothoj tumende i bari upruni soba savi već pripremimo. Adari čhiven amenđe zako xajba." 13 I on džeze hem arakhe

sa adahar sar so phenda lende o Isus i adari čhivde zako xajba e pashakoro. 14 I ked alo o vreme te xal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. 15 I phenda lende: "Edobor zorale mangljum te xav akaja pasha tumenca angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. 16 Adalese so, vaćerava tumende, naka xav aver Pasha díkote lakoro čačimasoro značenje na pherđola ano carstvo e Devlesoro." 17 Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinda e Devlese hem phenda e apostolende: "Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. 18 Adalese so, vaćerava tumende, naka pijav više mol díkote o carstvo e Devlesoro na avela." 19 I lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vaćerindo: "Akavai mlo telo savo dela pe tumende. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar." 20 Adahar lelja hem i čaša e moljaja palo xajba, vaćerindo: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende. 21 Ali ače, o manuš kova ka izdajini man mancari uzalo astali. 22 Adalese so, me, o Čavo e Manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!" 23 I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel adahar nešto. 24 I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. 25 A o Isus phenda lende: "E pogangengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena 'manuša kola črena šukaripe'. 26 Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškara tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. 27 A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. 28 Tumen injen adala kola ačhile mancar ano mle iskušenja. 29 I me dava tumen autoritet te vladinenano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dindam: 30 te xan hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere." 31 O Isus phenda: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinđa e Devlesttar te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar ked neko čhorela o div maškari sita. 32 Ali me molindum tuće te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka xovave da na pendžareja man, ali ked ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera." 33 A ov phenda lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba." 34 A o Isus phenda: "Vaćerava če, Petre, o bašno naka dilabi avdive díkote tri puti naka xovave da na pendžareja man." 35 I phenda e apostolende: "Ked bičhaldum tumen ko drom bizo kese lovencar, bizo torbe hem bizi buderi obuća, na li falinda tumende nešto?" A on phende: "Ništa." 36 Tegani o Isus phenda lende: "Ali akana kas isi kesa e lovencar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo fostani hem nek činelfse jekh. 37 Adalese so, vaćerava tumende, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Svetu Lil: 'Díkhle le sar jekhe okolendar kola črena bišukaripe.' Čače, pherđola sa soi pisime mandar." 38 A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!" A ov phenda: "Šukari!" 39 I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džele hem lesere učenici. 40 I ked resle adari, phenda lende: "Molinen tumen te na peren ko iskušenje!" 41 I cidinda pe dur olendar, edobor

kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočja hem molinda pe e Devlese, **42** vačerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja časa e patnja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." **43** Tegani o andeo mothovda pe lese taro nebo hem hrabrina le. **44** A ked inele ani po bari patrija, po zorale molinda pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. **45** I pali molitva uštino, alo dī ple učenici hem arakhlij len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. **46** Tegani phenda lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušenje!" **47** Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešduj apostolja. Ov alo koro Isus te čumudini le ki čham. **48** A o Isus pučja le: "Judo, čumudipnaja li predea man, e Čhave e Manušeser?" **49** Ked o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" **50** I jekh olendar khuvda mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhinda lesoro desno kan. **51** A o Isus phenda ple učenikonende: "Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivda plo vas ko than kote o sluga inele čhido hem sasljarda le. **52** Tegani phenda okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonenende, e hramesere narednikonenende hem e starešinende: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. **53** Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinden man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini." **54** I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e šerutne sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. **55** Ked resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. **56** I nesavi sluškinja dikhija le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhija ano leste hem phenda: "I akava inele e dolime manušej!" **57** A o Petar xovavda vačerindoj: "Đuvlije, na pendžarava le!" **58** Na nakhblut palo adava, dikhija le nesavo aver manuš hem phenda: "I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušej!" A o Petar phenda: "Manušeja, na injum!" **59** I ked nakhblut ko jekh sati, aver nesavo odlučime phenda: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!" **60** A o Petar phenda: "Manušeja, da džanav sostar vačereja!" I ko adava momenti, sar pana vačeri ine, o bašno džilabđa. **61** Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhija ano Petar, a o Petar setindja pe lesere lafonendar: "Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka džilabi, trin puti ka xovave da na pendžareja man." **62** I ikili taro boro hem zorale runda. **63** O čuvanjija lelige te maren muj e Isuseja hem te maren le. **64** Učharde lesere jačha hem phende lese: "Prorokujin ko khuvda tut!" **65** I bute avere lafonecar vredinena ine e Isuse. **66** Ked disilo, čedinde pe o starešine e jevrekengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar, ande e Isuse pumendje ko sabor **67** hem phende lese: "Te injan tu o Hrist, phen amende!" A ov phenda lende: "Te phendum tumende, naka verujinen; **68** a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. **69** Ali od akana me, o Čhavo e Manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro." **70** A on sare pučle e Isuse: "Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?" A ov phenda lende: "Korkore šukar phenden da injum." **71** Tegani on phende: "Na valjani amende

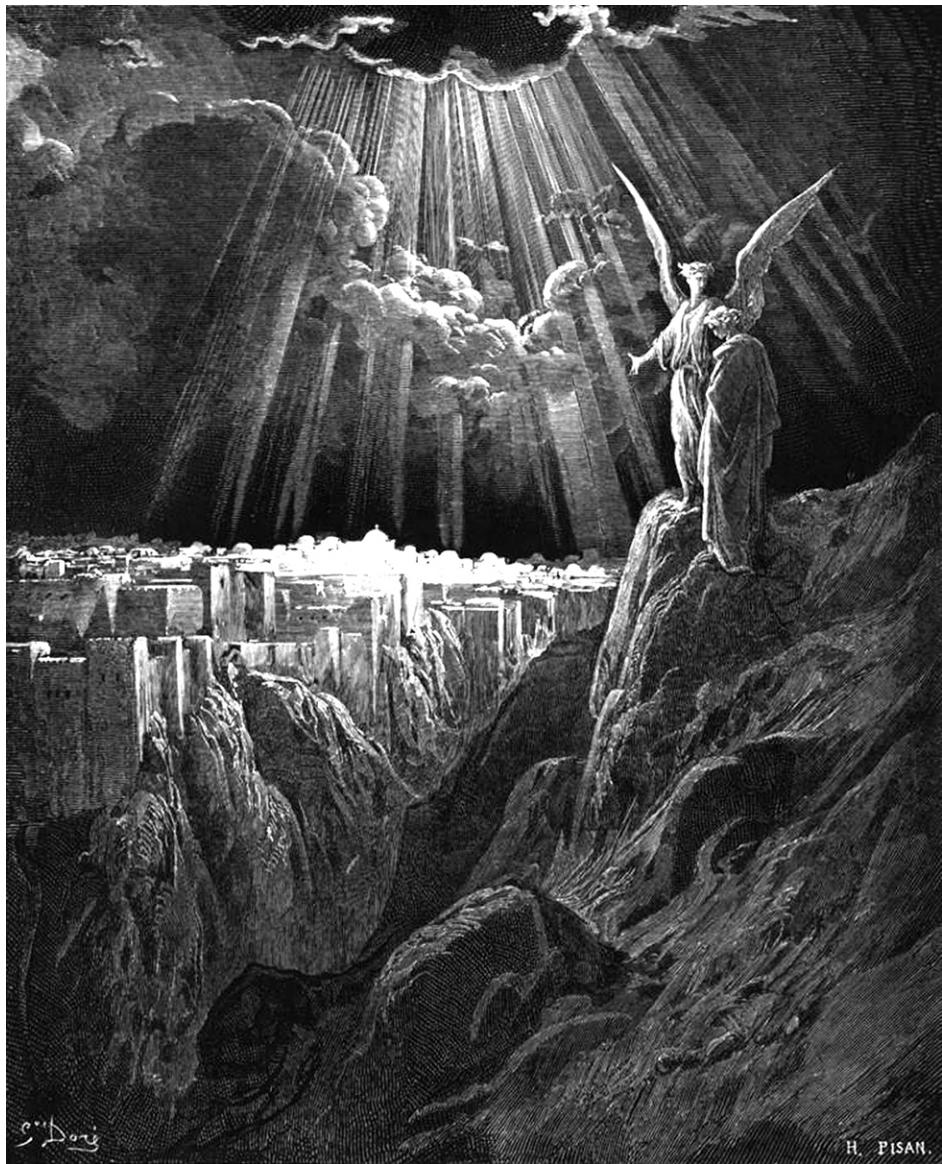
više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinđa!"

23 Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravnika, **2** hem lelige te vačeren protiv oleste: "Akale manuše arakhlijam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, amaro caro." **3** Tegani o Pilat pučja e Isuse: "Čače li tu injan o caro e Jevrekengoro?" A o Isus phenda: "Adahari sar so phendant." **4** Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonenende hem averende kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!" **5** Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškar manuša ki sa i phuv e jevrekengiri. Lelige te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak dī akate ani diz Jerusalim!" **6** A ked o Pilat šunda adava, pučja len nane li o Isus tari Galileja. **7** I ked phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalda le koro Irod, kova vladinđa ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim. **8** Ked o Irod dikhija e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder mangija te dikhel le adalese so but šunda olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. **9** But so pučja le, ali o Isus ništa na vačerda lese. **10** A adari terdona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Mojsijasere zakonestar vačerindoj zorale protiv o Isus. **11** A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Hurjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalda le palal koro Pilat. **12** Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano Šukar odnosija, a adava dive ule amala. **13** A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, **14** i phenda lende: "Anden kora mande akale manuše vačerindoj da vazdela pobuna maškar narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhlijum nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. **15** A ni o Irod na arakhija upro leste krivica i adalese bičhalda le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa saveše avela meriba. **16** Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **18** Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!" **19** (O Varava inele phandlo adalese so učestvujindja ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudardja nekas.) **20** A o Pilat, adalese so mangija te mukel e Isuse, palem vačerda olencar, **21** ali on vičinde: "Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!" **22** A o Pilat palo trito puti phenda lende: "A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **23** Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. **24** I adalese o Pilat odlučindja te del len adava so mangena. **25** Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse džinda ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo mangija. **26** Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim. Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. **27** Palo Isus dželo baro narodo maškar kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. **28** Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phenda lende: "Đuvljaljen taro Jerusalim, ma roven zbog adava so ka

ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. **29** Adalese so, ače, avena o dive ked o manuša ka vačeren: 'Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čući.' **30** Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. **31** Adalese so, te adahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta.' **32** A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. **33** I ked resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krstija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana. **34** O Isus phenda: "Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!" Tegani o vojnici frdinje barbuti hem adahar ulavde maškara pumende e Isusesere šeja. **35** But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrevjengere vladarija marde muj e Isuseja vačerindo: "Averen spasında, akana nek spasini korkoro pes tei čaće ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!" **36** Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, **37** vačerindo: "Te injan o caro e jevrevjengoro, spasin tut!" **38** A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: "Akavai o caro e jevrevjengoro." **39** Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredjinda e Isuse vačerindo: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?" **40** A o dujto manuš ukorinda adale so vredjinda e Isuse: "Sar na daraja e Devlestar? Hem tu injan adahar osudime sar soi ov." **41** Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerda nisavo bišukaripe." **42** Tegani phenda: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno ked ka vladine sar caro." **43** A o Isus phenda lese: "Čaće vačerava će, avdice ka ove mancar ano raij!" **44** A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem adahar inele trin sača, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičinda oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mil!" Ked phenda adava, mulo. **47** A ked e rimesoro kapetani dikhlija so ulo, slavinda e Devle vačerindo: "Čaće akava manuš inele pravedniko!" **48** But manuša kola čedinje pe adari te dikhenfse, iridoj čhere khuvena pe iре ko gruđa adalese so ine lende žao. **49** A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava. **50** Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. **51** Ov inele šukar hem pravedno manus kova adžiceri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrevjengoro odbor, na složindja pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov dželo koro Pilat hem rodinda te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavda e Isusesoro telo taro krsto, paćarda le čaršaveja hem čhivda le ano grobo savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. **54** Adava dive inele dive ked o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel. **55** A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, džeze e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. **56** I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali ked završinde adava, već alo o savato i adava dive na čerde ništa poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24 Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. **2** Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo dai cidime. **3** Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. **4** I sar terdona ine adari zbumine, iklike anglo lende duj manuša ano sjajna šeja. **5** O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lende: "Sose rodena e dživde maškaro mule? **6** Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerda tumende pana ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e Manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.' **8** Tegani on setinde pe da o Isus phenda lende adava. **9** I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujejkhe apostolende hem sarijende averende. **10** Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerde e apostolende, **11** ali o apostolja na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. **12** A o Petar uštino hem prastandilo di ko grobo. Ked reslo, teljarda pe te dikhel ano grobo, hem dikhlija samo o čaršavi saveja e Isusesoro telo inele paćardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava. **13** Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalim dešujejkhe kilometrija. **14** Odru mal vačerena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. **15** I sar vačerena ine adahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. **16** Ali olende na inele muklo te pendžaren le. **17** O Isus pučija len: "Sostar vačerena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dičhilo pe dai žalosna. **18** Jekh olendar, palo anav Kleopa, phenda lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalim kova na džanel so ulo adari akala dive." **19** O Isus pučija len: "So ulo?" I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. **20** Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. **21** Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. **22** Hem pana zbuminde amen nesave amare đuvljendar. Sabajle džeze ko grobo, **23** ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amende da dikhle andelen kola vačerde lende dai o Isus dživdo. **24** Tegani nesave amendar džeze ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse." **25** Tegani o Isus phenda lende: "O, sar na xaljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerde adalestar ano Sveta lila? **26** On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patrje angleder so o Devel ka proslavini le." **27** I tegani lelja te objasnini lende soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere līlendar hem ano sa e prorokonengere lila. **28** Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerda pe da mangela te džal po dur. **29** Ali on terinde le te ačhol vačerindo: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus ačhilo hem derdinda olencar ano cher. **30** Ked inele olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dindja len. **31** Tegani phravdile lengere jačha hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende. **32** Tegani lelje te vačeren maškara pumende:

"Akana džanaja sose amare vile inele tate ked vaćerđa amencar odrumal hem ked objasninda amendje o Sveta lila." **33** Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalim. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere **34** kola phende lende: "O Gospod čaće uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" **35** Tegani o duj manuša vaćerde lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse ked phaglja o maro. **36** Sar on vaćerena ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phenda lende: "Mir tumencar!" **37** A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. **38** Tegani o Isus phenda lende: "Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. **39** Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhen! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!" **40** Vaćerindoj adava, mothovđa lende ple vasta hem o pre. **41** On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučja len: "Isi tumen li nešto xajbnase?" **42** I on dindje le kotor oto peko mačho. **43** Ov lelja hem xalja le anglo lende. **44** Tegani o Isus phenda ple učenikonende: "Ked angleder injumle tumencar, vaćerđum tumendje da sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." **45** Tegani phravđa lengere jačha te xaljoven o Sveta lila, **46** i phenda lende: "Ađahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, **47** hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalim, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lende lengere grehija. **48** Tumen injen svedoci adalestar. **49** A me ka bičhalav tumendje e Svetone Duho, sar so mlo Dad dinda plo lafi. Tumen ačhoven ani diz diktote o zoralipe e Devlesttar naka huljel upra tumende." **50** Palo adava, o Isus ikalda ple učenikoneni tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdindja ple vasta hem blagoslovindja len. **51** I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardiilo ko nebo. **52** On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde otu radost irinde pe ano Jerusalim. **53** I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Arli at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Arli at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strong's: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strong's: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strong's: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strong's: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strong's: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Arli-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aīdios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

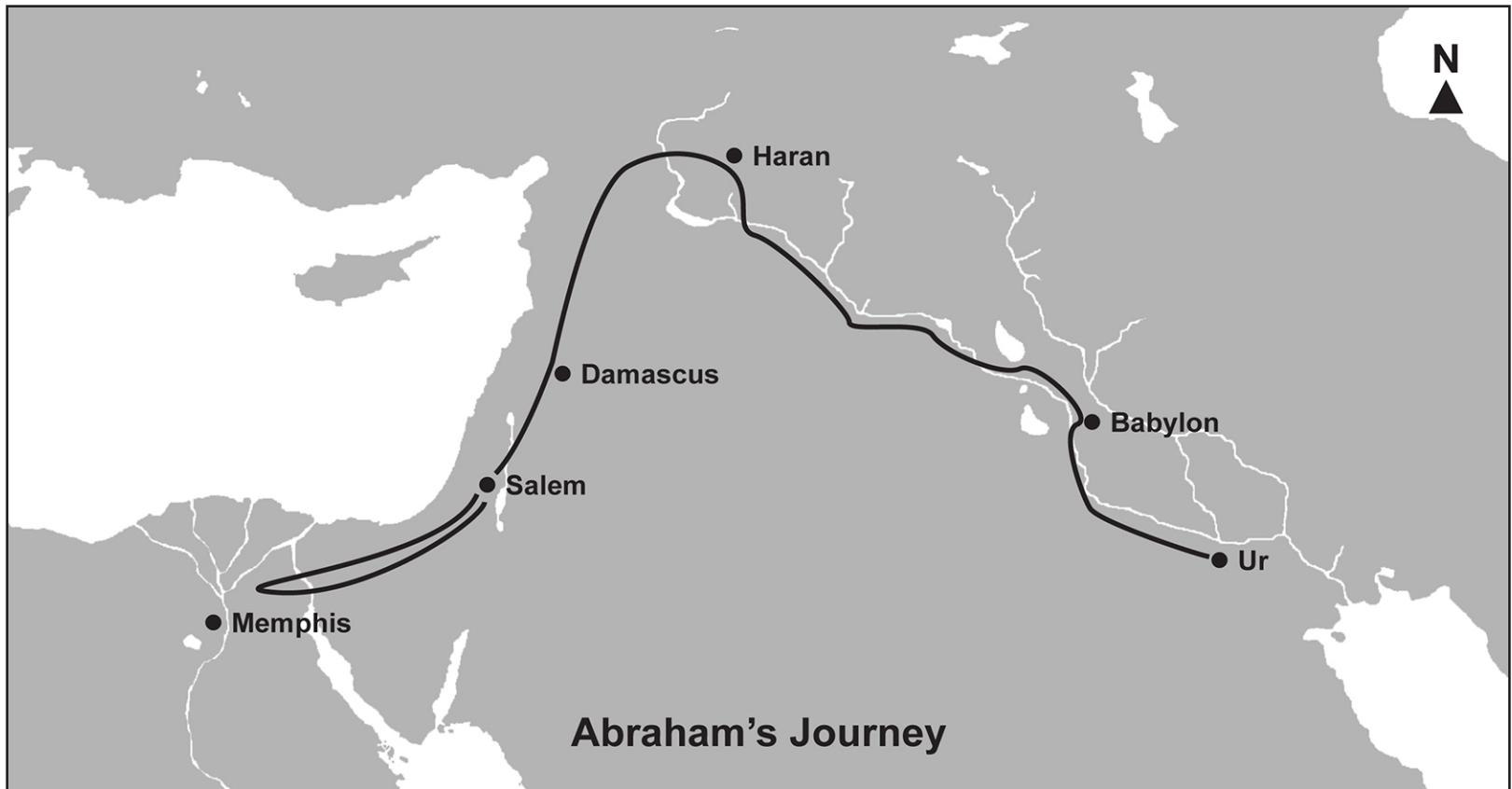
aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47

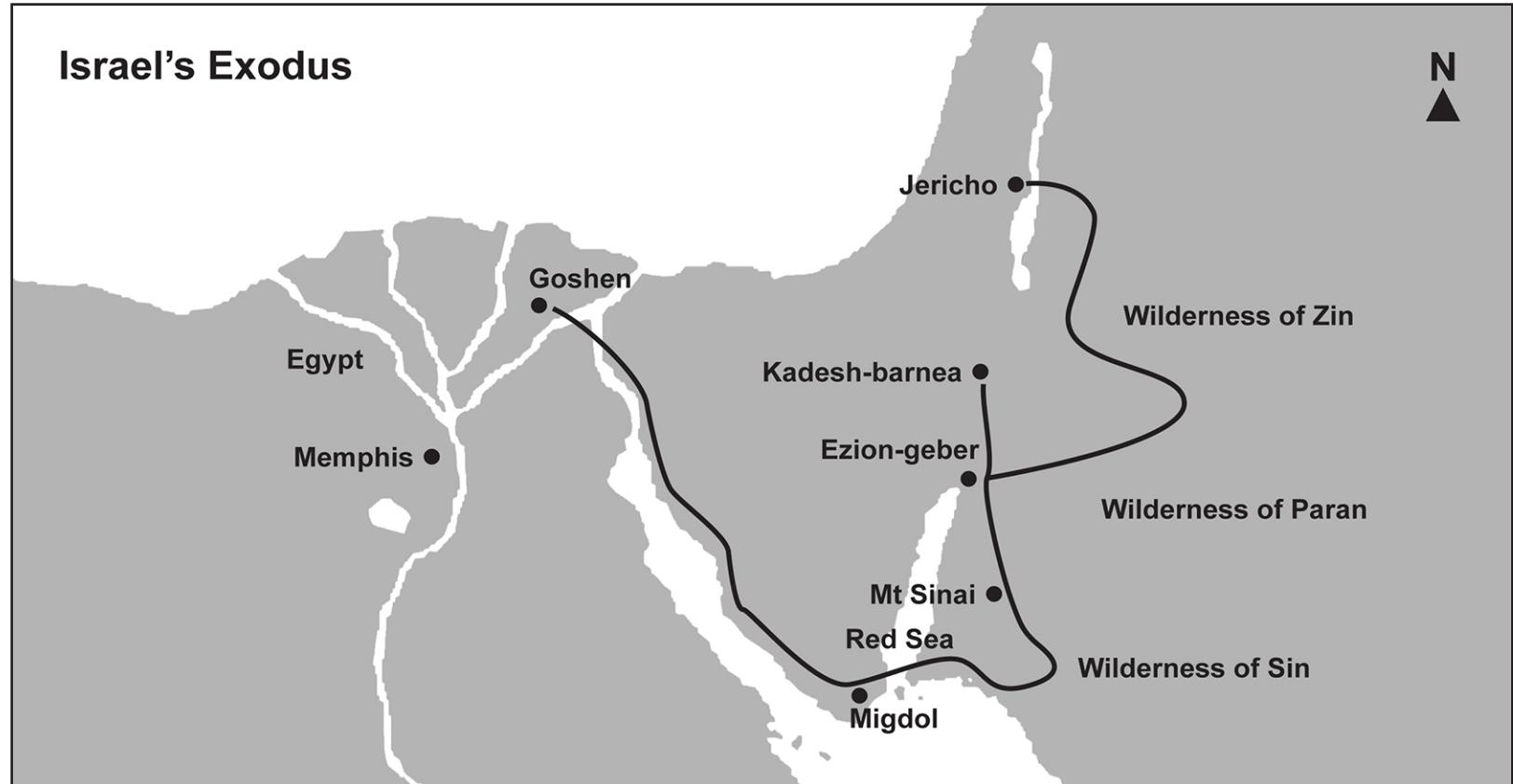
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

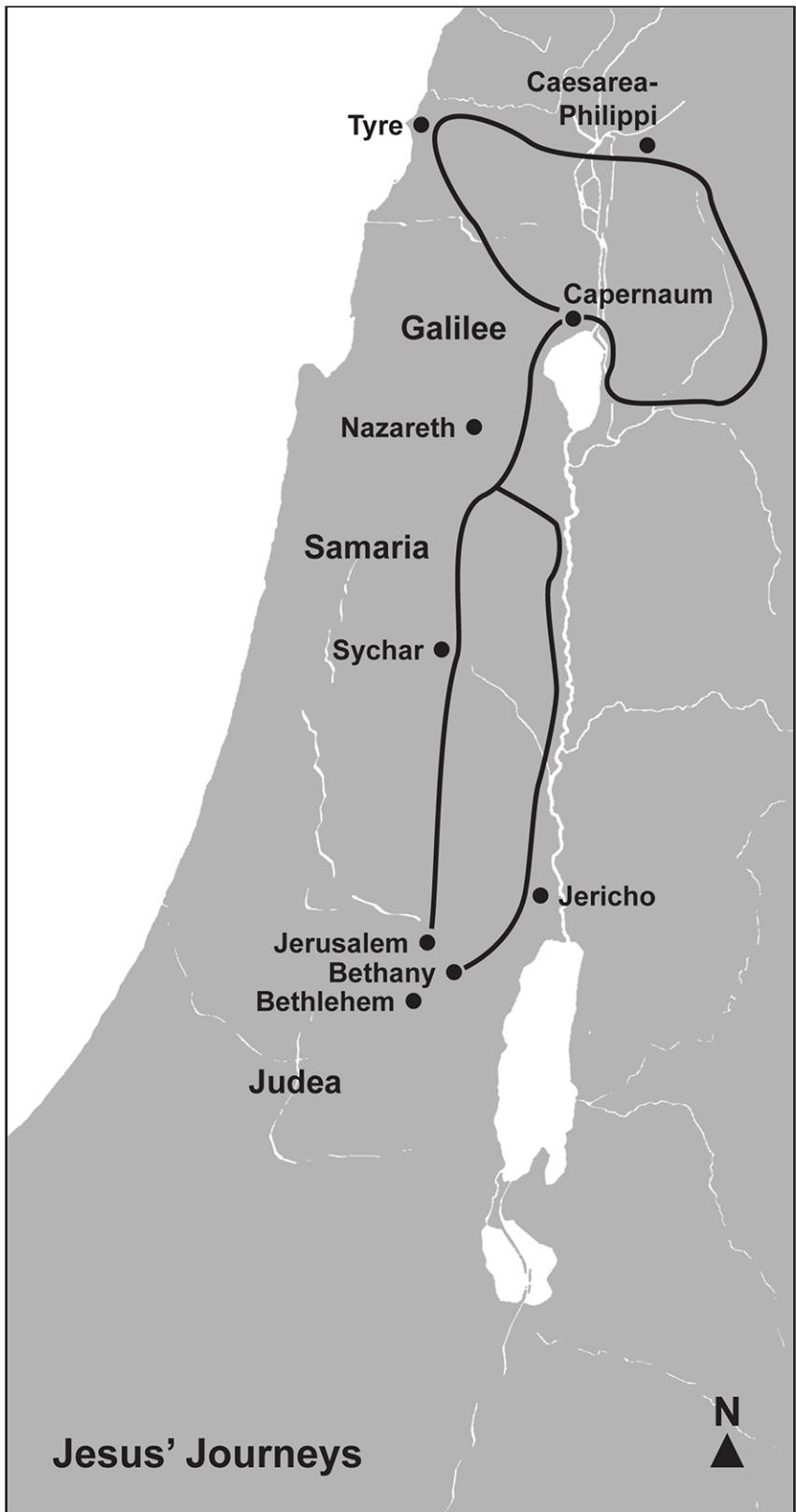
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N
▲

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Prepared for the Devil and his Angels

Arli at AionianBible.org/Lake-of-Fire

The Aionian Bible shows the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The most significant observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to mean separating believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels at the final judgment alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Certainly, unbelievers are punished for their selfishness as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

We should find hope that Jesus tells us, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And there is even greater hope because after the prison of Hades is evacuated, it is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19